

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyúltér petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, május 20.

Mai számunk főbb közleményei:

A bortörvény ellen.
Vadaskodó plébános.
Bonyodalmak egy örökség körül.
Páris — általános sztrájk előtt.
A függetlenségi párt kormányon.
A pesti asszony toalettel.
Fegyveres támadás egy aradi tanító ellen.
Hazaszállított aradmegyei kivándorlók.
Az örök pályaudvar.
Öngyilkosság a kártya miatt.
Vidéki színtársulatok a veszthelyért.
Az aradi gyermeknapok.
Szenzációs fordulat a szabadkai bűnügyben.

A nyári Arad.

Arad, május 19.

Annyi nélkülözéseink és fogyatkozásaink között egyben van legalább bőségesen részünk, nekünk aradiaknak, t. i. a — melegben. Oly nyomasztó a hőség, hogy az ember azt vélné, Aradon van a legnagyobb forróság egész Európában. Onkéntelenül bepillantunk, csak úgy véletlenül, például a mai lapok meteorológiai jelentésébe és — alig hihetünk a szemünknek — tényleg Aradon uralkodik a legnagyobb hőség Európa összes, ott kimutatott helyei között. Kilenek fokkal van melegebb, mint Sztambulban és Nizzában, hattal mint Firenzeben és Rómában s két fokkal, mint Nápolyban. Az örök tavasz és nyár hazájaként ismert vidékek valószínűs hűsülő helyek Aradhoz képest és pedig nem épen csak a mai kimu-

tatások, hanem következetesen az egész tavaszon át följegyzett adatok szerint. Ez a feltűnő klimatikus kuriózum annival elszomorítóbb ránk, aradiakra nézve, mert a város adminisztrációjában épen semmi sem tanuskodik arról, hogy okos és következetes intézkedésekkel a nyár lassankint elviselhetővé tétessék az aradiakra nézve, s ne legyenek kényeszerítve azok, a kik csak tehetik, a legnagyobb áldozatok árán is innen, mint valami tropikus kolónia pokoli hősege elől, máshová menekülni. Nem szeretünk vadaskodni, de nem hallgathatjuk el azt a nagyon is alapos kifogásunkat, hogy a város fejlesztése ma határozottan egyoldalú irányban történik; mindent elkövetnek arra nézve, hogy emelkedjék a forgalom, kereskedelem, gyáripár, stb., hogy mentül népesebb legyen a város és drágább, mentül porosabb és a gyárkérmények fertőző füstjétől és párájától mentül büzősebb; de semmi sem történik arra, hogy a kedvezőtlen körülmények eme hatása ellenében is — ha nem is lakályos, de legalább lakható legyen ez a nagy falu.

Ha végig tekintünk az utolsó évtizedek ez irányu mozgalmain, be kell látnunk, hogy itt határozott visszafejlődéssel találkozunk. A mink van, az egy régiebb korszak maradványa, s ebből sem sok marad, ha így folytatjuk. A belvárosi parkokból egy tetemes rész a kulturpalota helyéül van

kijelölve; egy másik részére már a nyári színház tervezgetik. A városliget legszebb fáit kivágták, s magát a ligetet gyárakkal, telepekkel, kaszányakkal körülépítették. Ez üdülőhely fölött most a telekspekuláció Damokles kardja csüng, s előbb-utóbb sikerülni fog megnyitni azt a — *forgalomnak*. Ugyanez a sors vár az ó-temető területére, melynek javaslatba hozott parkirozását sikerült megakadályozni oly ürügy alatt, hogy nines rá pénz; majd pár év múlva, ha a telkek ára felszökik és Arad pénzügyileg még jobban megszorul, eladják jó áron új városrészek. A város belsejének szabadon hagyott terei is állandó célpontjai a nyilvános épületek tervezőinek. A *Ferenc-tér*, *Béla-tér*, *Boros Béni tér* mindannyiszor szóba kerülnek, valahányszor új épületek helyeinek kijelöléséről van szó; mint-ha levegőre és lombokra egyáltalán szükség nem volna, különösen lombokra nem; a Boros Béni-tér házsoarának hársai a törpe akácoknak s a liget kidöntött ősfái a fenyő vesszők aszott csemetéinek adnak helyet.

Igy nem csoda, ha a városfejlesztés intézői előtt már szemet szurt a megyeházi park területe s többször szóba jött, mint olyan hely, amelyet nagyszerűen be lehetne építeni valamely épülettel; templom legyen az, vagy kulturpalota, színház, vagy akármi más, csak épület álljon az illatos, üde

Részeges történelmi alakok.

Irta és az antialkoholista rend aradi páholyának ülése felolvasa: Kara Győző.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Midőn 1147-ben VII. Lajos, a lovagias francia király keresztes vitézeivel Magyarország akkori királyának, II. Gézának szövetségeseiként átvonult hazánkban, a trónkövetelő Borics, Kálmán királyunk kitagadott fia mint bujdosó száműzött Lajos táborában keresett menedéket Gézának öt halálra kereső emberei elől. Ezek erről értesülvén megjelentek a francia király táborában s uruk a magyar király nevében kérték Borics kiadatását. Lajos megtagadta e kérés teljesítését s ez eljárását következő szavakkal indokolta: „A király háza olyan, mint az egyház, lábai olyanok, mint az oltár: hogy adhatnám én ki azt, aki a király házához, mint egyházhoz s a király lábaihoz, mint oltárhoz menekült.

A lovagias felfogás e tiszteletreméltó megnyilatkozása jut eszembe, midőn az Önök körében megjelenvén, alkoholista történelmi alakokról szándékozom egyet-mást elmondani. A Good Templár rend aradi páholyának megtisztelő felszólítása folytán ülök ma itt mint vendég e felolvasó asztal mellett s így e rend tagjainak elvei és törekvései köteleznek engem felolvasásom irányának megszabásában, holott nem tartozom az alkoholelleses mozgalom harcosai közé. Nem vagyok barátja az alkohol élvezésének, de nem is vagyok apodiktikus ellen-

sége. Nem iszom, de nem is vagyok abstinens. A körülmények irányítják e tekintetben eljárásomat. Ha a hazafias felbuzdulás szent pillanata együvé hoz honfitársaimmal, a Szózat fenkölt-lelkű dalmokával tartva én is azt hangoztatom: „Egy pohár bor a hazáért meg nem árt”; viszont, ha a rokonszenv szent érzelmé vig barátai körbe hoz, a német költővel, Goethével tartok s fönne kiáltom:

Freunden gilt das dritte Glas,
Zweien oder drein,
Die mit uns am guten Tag
Sich im Stillen freun
Und der Nebel trübe Nacht
Leis und leicht zerstreuen;
Diesen sei ein Hoch gebracht,
Alten oder neuen!”

Ilyen körülmények között annak tűnhet-ném fel itt, mint aki elveimmel és meggyőződésemmel ellenkező tanokat hirdetek, csakhogy szerepelhessem. Hogy ez a vád velem szemben meg nem állhat, annak igazolásul engedjék megjegyezmem, hogy alkoholista történelmi alakokról felolvasván, nem állítom apodiktice, hogy ezek szereplése mindenkor katasztrófákat idézett elő a világtörténelemben. Ez állításom igazolására hamarjában csak két esetet hozok fel. Szembeállítom egymással Svédország híres királyát, XII. Károlyt és ennek ellenfelét, Nagy Pétert, Oroszország cáját. Az előbbinél józanabb embert a világtörténelem nem ismer; soha szeszes ital nem érinté ajakát, míg ellenfele,

Nagy-Péter egyike volt a legnagyobb alkoholistáknak. S mégis a köztük folyt 20 évig tartó nagy északi háboruban a józan XII. Károly semmivé tette Svédország világhatalmát, Nagy-Péter pedig megalapította Oroszországnak ma is félelmetes európai hatalmi tulsúlyát.

A másik példát Angolország történelméből meritem. Anna királynő, az elűzött II. Jakab leánya tudvalevőleg erősen hódolt az alkohol élvezetének. Az angol nép nem is nevezte másképp, mint Brandy Nannek (Pálinkás Nani) s már az egykoruak magáról a szinpadról is gunyolták iszákosságát. Erzsébet Sarolta, orleansi hercegnő, XIV. Lajos sógornője a következőket írja erről 1715-ben kelt egyik levelében: „Belondságos egy történetet beszéltek el ma nekem Angolországról, nem tudom, igaz-e? Beszéltek, hogy a valesi herceg a színházban volt, ahol a szinpadon éppen a nemrég meghalt királynő, szerepelt, aki úgy leitta magát, hogy egy karszékre hátradólt, mire egy mylord a szinpadra ugrott s kardjával a színész arcán megsebesíté. És mégis, hitelt adhatunk „Scribe szellemes vigjátáknak, az „Egy pohár víz”-nek, a legjelentősebb politikai esemény, mely a királynő nevéhez fűződve az ő uralkodása alatt végbement, egy csepp vizen fordult meg. Az a csepp víz, melyet a szépséges Marlborough Sára e királynő ruhájára öntött, megbuktatta a Marlborough wigh miniszteriumát, fordulatot adott az európai nagy háborúnak, mely a spanyol örökségért folyt s így közvetve hozzájárult, hogy a Bourbonok Spanyolország trónját

park helyén. Szerencsére a megye urai másként gondolkoznak s Arad lakosságát valóban hálára kötelezik, hogy ezt a helyet szabadon hagyták s a rajta létesített gyönyörű parkkal nagyban emelik a főtér levegőjének üdeségét. De ha a nemes megye hozzájárul a park fentartásával Arad jó egészségi viszonyaihoz, egy lépéssel tovább mehetne s megnyithatná kertjét a közönség számára. Ha még arról is gondoskodás történnék, hogy hetenként egyszer-kétszer térzene is legyen, akkor a főtér meglehetősen kellemes tartózkodási helyévé lehetne az enyhet kereső közönségnek.

Általában nem sokból állana tűrhetővé tenni az aradi nyarat, ha — mint említettük — erre komolyan törekednének. Még szerencse, hogy a burkolás főképen aszfaltozás útján történik; ez a burkolat megkivánja az öntözést és ennek köszönhetjük, hogy naponként többször fel vannak locsolva az utcáink. A közönségnek és adminisztrációnak egyaránt mindegy, hogy miért, de kívánatos volna, hogyha ez is egyik láncszemévé tétetnék oly irányú intézkedéseknek, melyek Aradon nemcsak a hasznosat, hanem a kellemesét, a szépet, az egészséget is ápolni vannak hivatva. Mert ha — mint fent kimutattuk, — szörnyű nagy is az aradi hőség, van a városban sok oly momentum, mely által ezt a hőséget elviselhetővé, sőt az itteni nyaralást kellemessé lehetne tenni, csak akarni kellene. Ennek a feladatnak sikeres megoldása pedig a városfejlesztés szempontjából legalább is oly fontos, mint a többi.

Ferenc Ferdinánd Sinajában. Bukarestből táviratozzák: Ferenc Ferdinánd trónörökös öt napi tartózkodásra Sinajába fog érkezni. A trónörökös ez alkalommal Bukarestbe is el fog utazni.

birtokukba vehették, kiszorítván onnan az osztrák Habsburgokat.

Ime a sok közül csak két eset. Folytathatám állításom igazolását, de nem teszem, mert itt a G. T. (házában) otthonában vagyok, az Önök egyházában, ahol védelmükre, előadásom szíves meghallgatására — igényt tartani csak úgy van jogom, ha magam is ez egyház követelményének magamat alávetem s ezért olyan alkoholista történelmi alakokról szándékozom itt egyet-mást elmondani, akiknek szereplése katasztrófászerű, vészhozó volt korukra és nemzetükre nézve.

És midőn ezt teszem, kellő mértékkel eszéggel kell élnem, nehogy Önöket esetleg untassam, lévén a történelemben ilyféle alakoknak se szeri, se száma, kezdve Noé apánkon, aki — ha a bibliaiak hihetünk — mint időrendben az első alkoholista, rettenetes katasztrófával sújtotta az emberiség egy részét. Azt olvasom ugyanis a szent könyvben: „És kezdte Noé szőlőt plántálni, mivelhogy a földnek művelésére adta vala magát. És minekutána ivott volna annak borából, megrészegedék és az ő sátorának közepette megmezteleníté magát. És mikor látta volna Khám, a Kanaánnak atyja, az ő atyjának meztelenségét, megmondá az ő két atyfiának az utcán. Akkor Sem és Jafet az ő felsőruháját véven, magoknak ketten vállokra veték és hátramenyén ő hozzája járulának és befedezék az ő atyjoknak meztelenségét: az ő orcájok pedig mivelhogy elfordítva valának, nem látták az ő atyjoknak meztelenségét. Felserkenvén pedig Noé a borból, meg-

Vádaskodó plébános.

Fegyelmit szülő templomszentelés. — Itélet az aradszentmártoni tanító ügyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 19.

Aradmegye fegyelmi választmánya, nem mindennapi ügygyel foglalkozott tegnap. A választmány itéletét mondott Barabás Sándor aradszentmártoni állami tanító fölött, akit az ellene emelt vád alól felmentettek.

A figyelemre méltó ügyet annak hivatalos aktái nyomán a következőkben ismertetjük:

Barabás Sándor ellen hónapokkal ezelőtt följelentést tett a tanfelügyelőségnek és a királyi ügyészségnek Karl József, Aradszentmárton róm. kat. plébánosa, egy régi német család sarja, aki hosszabb ideig volt elnöke a szentmártoni iskolaszéknek. A följelentés szerint Barabás nem tanította a nevelésére bízott gyermekeket az istentiszteletre, megtiltotta nekik, hogy így köszönjenek: „Dicsértessék a Jézus Krisztus”, s nem engedte, hogy imádkozás alatt keresztet vessenek. Általában az volt a vád, hogy a tanító nem áll vallásérkelesi alapon. A plébános azt is felhozta, hogy amikor az aradszentmártoni róm. kat. templomot felszentelték, akkor Possmayer Ádám ezt a kijelentést hallotta Barabástól:

— Csak szenteljék azt a templomot, annál hamarabb kiűzik belőle az ördögöt.

A plébános vádaskodásának érdekes előzményei vannak. Tudni kell, hogy Aradszentmárton lakosságának egy része német s csak kevés ott a magyar. A tanító magyarosító törekvésekkel ment a községbe s ezért a német nyelvű plébánossal gyakran összetűzése volt. Barabás egy ízben az illetékes hatóságnál föl is jelentette a plébánost, hogy az, németül tanítja az állami iskolában a vallástant.

Emiatt azután Karl lemondott az iskolaszék elnöki állásáról, de gondja volt rá, hogy Barabásnak kellemetlenségei legyenek. Ilyen kellemetlenségnek szánta a följelentést is, amelyben vallás ellen való izgatással vádolta meg a tanítót.

Aradmegye fegyelmi választmánya tegnap foglalkozott az ügygyel. Barabás tagadta, hogy

ő izgatott volna a vallás ellen. A templomszentelés alkalmával történetekről ezeket mondta:

Amikor a templomot szentelték, oda mentem én is és egy öreg paraszttól megkérdeztem, hova megy a pap a kíséretével? Azt felelte, hogy az egész templomot körül járják és mindenütt beszentelik. Akkor azt kérdeztem az öreg paraszttól, hogy hisz-e az ördögben? Azt mondta: igen. Erre én ezt feleltem: „Na, akkor jó, ha minél erősebben beszentelik a templomot, legalább elűzik az ördögöt.” Az öreg paraszt ezt megmondta a plébánosnak, aki emiatt cikket írt ellenem egy német, temesvári lapban. Hogy mennyire igazak a plébános vádjai, bizonyítja ez: A vizsgálat során kihallgatták Possmayer Ádámot, aki állítólag hallotta, hogy én izgattam a vallás ellen. Ő ellenem vallott, de amikor meg kellett volna esküdnie arra, amit állítólag hallott, akkor kijelentette, hogy ő nem hallott semmit.

A fegyelmi választmány ezután fölmentette Barabást, mert kétségtelennek találta, hogy a plébános vádjai alaptalanok.

A bortörvény ellen.

(Lejár a halasztás. — Az O. M. K. E. akciója. — Felhívás az aradi borkereskedőkhöz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 19.

Junius 1 én jár le az a halasztás, amelyet a földművelési miniszter az új bortörvény tizennegyedik szakaszában előírt borkönyvek vezetésére nézve adott. A borkönyvek vezetését május 1-én kellett volna megkezdeni, de a kereskedők országos felzudulásának hatására eltolta ki a miniszter ezt a terminust. A borkereskedők körök azt várták, hogy a halasztás folytán nyert idő alatt revídiálni fogják a bortörvény végrehajtási utasításának erre vonatkozó részét és a kereskedők körökkel egyetemben olyan módokat igyekeznek majd találni amely — ha már a bornyilvántartást minden áron akarják — kellőképpen biztosíthatja a kívánt ellenőrzést anélkül, hogy a borkereskedőknek örökös gondot és nyugtalanságot okozna. Ez azonban nem történt meg, s e miatt az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés most,

tudá, amit cselekedett volna ő vele az ő kisebbik fia. És mondta: „Közzött lézen a Kanaán, szolgának szolgálja lézen az ő atyjafiak között.” Ime a részeg atya elátkozza s ördököss rabszolgáira kárhoztatja egyik fiát s annak ivadékait s ezzel az emberiség egy részét végtelen szenvedésekre predestinálja.

De miért is kalandozom én ily káotikus messziségbe, a távol földben, holott édes hazánk történetében is annyi példát találhatom az alkoholista alakok okozta katasztrófának. Tehát kezdjük ennek történetét.

Nemzetünket ezer éves lennállása óta két végzetes katasztrófa érte, melyek ek következményeit még ma is nyögjük s melyek együttesen okozták, hogy a magyar független nemzeti királyság, mely 500 éven át Európa államai közt annyi szánottévó volt, ma már csak puszta desiderium, már-már megva ősiha atlánnak látszó nemzeti ábránd. Ez a két katasztrófa a mohácsi vész és a 200 évvel ezután bekövetkező t. Erdély fogva lenni felelemiségének bukása. Az első a török rabizásba jutatta nemzetünket s másfél századra gátolt bennünket szellemi s anyagi fejlődésünkben, sivataggá változtatta az alföld termékeny rónáit s midőn ezt az ígát leráztuk, akkor Erdély bukásával a met uralom szakadt reánk, mely az elől inel sokkal vésztebb volt, mert nemzeti létünk alapintézményeire tört, azok életgyökereit toplesztá.

A mohácsi csatavesztés egymagában nem jelent még végzetes katasztrófát, hiszen egy elvesztett csata következményeit csakhamar kiheverheti egy nemzet. Katasztrófát jelentett a

kor, a Jagellók végzetes uralkodása, mely csatavesztést megelőzte. És e végzetes években a kormányzás lelke két alkoholista volt. György brandenburgi őrgrof a fiatal II. Lajos gyámja, korá ak legkicsapongóbb korbelye és csesdi Báthory István a podagras nádor, e részeges oligarcha lelkein szárad a nemzetünket ért ez első végzetes katasztrófa. E két ember romlottsága epidemiaszerűleg terjedt át az udvar minden emberére: ennek esett áldozatul először az ártatlan gyermekkirály, majd az élvágyó királynő. Kellő adatok hiányában nem ismerjük egészen az udvart, melynek erkölcstelen feslett-sége és züllése csak gyenge bepillantást enged tennünk ama sikerült kis tanulmány, melyet Fraknó Vilmos írt róla. György őrgrof, aki mint Korvin János özvegyének második férje a Korvin-féle vagyon elverte csakhamar a közpénzeket is korbely hajlamainak kielgítésére fcsérelte el, s midőn a pénz hiánya miatt a végvárakat sem lehetett jókarban tartani, a királyi udvarban állandóan mulattak és részegeskedtek. „A királyi udvar szörnyűségesen szegény: de én mégis hatalmasan farsangoltam vele. Hadd lássák az urak, hogy azok, akik a király körül vannak, meg talpukon tudnak állni” írja 1519-ben az őrgrof. Érdekes adat, hogy öt évvel később, midőn a török veszély már az ország nyakán volt, az összes bányák jövedelme nem volt több 10 000 frtnál, ugyanakkor a királyi udvartartás családsegének összes fizetése 44 000 forint, a börtölmentények beszerzésére szánt összeg pedig 6000 forintot tett ki. György őrgrof például

a határidő lejárata előtt újabb mozgalmat indít meg e tárgyban. A mozgalom során ismét a törvényhatóságokhoz fognak fordulni, s így Arad városához is, amely ugyan a februári közgyűlésen a bornyilvántartás mellett foglalt állást, de azóta minden egyes borkereskedő eseténél, akik a borkönyvek vezetése alól felmentést kértek, javasolta a felmentés megadását, szám szerint hét esetben. Ezzel tehát a város maga is elismerte a bornyilvántartás fölösleges és helytelen intézkedését.

Az O. M. K. E. aradi kerülete a központ felhívása folytán holnap, csütörtökön délelőtt 11 órakor a felső kereskedelmi iskola nagytermében tartandó választmányi ülésén foglalkozik ez ügygel. Az O. M. K. E. elnöksége kéri az összes aradi borkereskedőket, hogy amennyiben nem is tagjai a választmánynak, vagy az OMKE-nek, a gyűlésen jelenjenek meg, hogy a megteendő lépések az aradi szakörök véleményének meghallgatása után legyenek megbeszélhetők.

SPORT.

+ Az „Aradi Atlétikai Klub” házi versenye. Holnap csütörtök d. u. 4 órakor tartja az. A. A. K. évadnyitó házi versenyét. A leadott nevezésekből és a trainingben elért eredményekből következőleg a verseny magas nivóju lesz. A 8 versenyre leadott 60 nevezés, amely biztosítja a verseny sikerét. Belépti díj: Páholy 2 kor., tribün 40 fill., deákjegy 20 fill. Vasárnap azaz 23 án a Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub veszi fel a küzdelmet az AAK.-bal.

+ Tornaünnep Székesfehérvárott. A Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége május 29-én és a rákövetkező napokon rendezi Székesfehérvárott kilencedik kerületi tornaversenyét. A tornaversenyt az eredeti tervek szerint Aradon kellett volna rendezni, de Nagy Sándor, az Aradi Torna-Egyesület művezetőjének halála megakadályozta. A felhívásnak, melynek aláírói között van Steinitzer Pál dr., a szövetség egyik alelnöke, érdekes sorai ezek:

„Most, amikor az állambatalom szeszélye letörte leghőbb vágyakozásunkat, amelyet az ifjúság nagy tornászünnepélyének eredményéhez fűztünk, amikor sok ezer polgárnak a magyar testnevelésügy fontosságához fűzött vára-kozása semmivé vált, most kell kiállnunk a porondra, a nemes vetélkedés színhelyére, hogy egységes fellépésünkkel, a komoly és

meglett férfiak nagy tömegével, ország-világ előtt bizonyosságot tegyünk a magyar testnevelés kulturális hasznáról és céljairól.”

Páris általános sztrájk előtt.

Távirati tudósítás.

Arad, május 19.

A párisi postások sztrájkja nagy gazdasági harcot eredményez. Párisban ugyanis most csaknem az összes szociálista munkásszervezetek kifogják mondani a sztrájkot. A postásoknak sikerült megnyerni a munkások támogatását s ez talán már holnap általános sztrájkot eredményez, ami nagy gazdasági csapást jelentene a francia fővárosnak.

Erről szóló táviratainkat itt közöljük:

Párisból táviratozzák: A sztrájkoló postahivatalnokok délután tartott gyűlésén az általános munkásszövetség titkára ma estére manifesztumot jelentett be, amelyben a szövetség szándékai fognak kifejezésre juttatni. A tengerészeti lajstromokba bejegyzettek szövetsége csütörtökre bejelentette a sztrájkot. Az egyesült villamossági munkások titkára közölte, hogy azok egy napon váratlanul sztrájkba lépnek, hogy más munkásokkal való pótlásuk lehetetlenné váljék. A földmunkások szövetsége közölte, hogy ezek holnap sztrájkba lépnek.

Párisból táviratozzák: Az általános munkásszövetség választmánya felhívásban felszólította az összes munkásszervezeteket, hogy a sztrájkoló postai hivatalnokokat általános sztrájk proklamálásával támogassák. Az asztalosok és fémmunkások szindikátusai, valamint az építőmunkások szövetsége elhatározta, hogy a sztrájkot holnap kezdi meg. A kereskedelmi alkalmazottak meetinget tartottak és szolidaritásuknak jelentették ki magukat a postai hivatalnokokkal.

Bonyodalmak egy örökség körül.

Pör az aradi zsidóhitközség ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, máj. 19.

Érdekes perben hozott ítéletet ma az aradi kir. törvényszék polgári tanácsa. Annak idején megírtuk, hogy egy öreg özvegyasszony pört indított az aradi izraelita hitközség ellen négyezer korona erejéig. A keresetben azzal vádolta meg a hitközséget, hogy egy alapítványból öt illető kamatokat jogosulatlanul tartja vissza immár évek óta.

Az érdekes pör előzményei a következők: Leopold Ignác és neje született Figdor Karolina egykori aradi lakosok a németországi Stuttgart városában huszezer koronás alapítványt tettek azzal a rendelkezéssel, hogy az alapítványt az aradi zsidó hitközség kezelje és az összeg kamatait évenként az ő legközelebbi rokonaiknak fizesse ki.

A hitközség a végrendelet értelmében járt el és az Aradi Közlöny 1905. évi március hó 16. számában felhívást tett közzé, hogy jelentkezzenek mindazok, akik az alapítvány kamataira arakonság révén igényt tartanak. A felhívásra levélben egyedül özv. Kohn Hermanné jelentkezett, aki hitelesen igazolta, hogy az elhunyt Leopold Ignácnak nővére és ez alapon kérte a huszezer korona kamatainak kiutalását.

A dolog azonban nem ment simán, mert az asszony előadása szerint a hitközség különféle okokból huzta, halasztotta az ügyet, kifogásokat emelt és a pénzt nem akarta az asszony kezéhez kifizetni. Kohn Hermanné ekkor ügyvéddel szólította fel a hitközséget, hogy vegyék figyelembe szorult anyagi helyzetét és utalják ki számára a neki jogosan járó kamatokat. A hitközség e felhívásnak sem tett eleget, mire az asszony kénytelen volt az ügyet peres utra terelni, hogy a bíróság döntsön, vajjon az alapítvány kamatait jogosan igényli-e. A kereset Nemess Zsigmond dr. ügyvéd, mint az aradi zsidó hitközség elnöke ellen szól és tíz évi kamatok fejében összesen négyezeröttszáz koronát követel.

A törvényszék a pör tárgyában a mai napon hozta meg az ítéletet. A bíróság a felperes által becsatolt családi származási táblából beigazoltak látta a rokonsági viszonyt, de éppen a származási tábla alapján megállapította azt is, hogy özv. Kohn Hermanné tulzott igényekkel lépett fel a hitközséggel szemben, amennyiben az alapítvány kamataiból öt csak egytízennyolcadrészt illeti meg, amit részére a bíróság meg is ítél.

dáját követve az itálnak hódolt ez udvarban mindenki. és az alkohol élvezete szülte azt a szemérmertlenséget, melynek megdöbbentően visszataszító példáját nyújtja maga a fiatal király aki — majdnem hihetetlen — nem egyszer meztelenül jelent meg udvarnokai előtt.

Amilyen szerepet játszott az udvari élet erkölcsének megromlásában György gróf, ugyanazt játszotta az ország erkölcsének feldúlásában Báthory István, anádor. Csak nagy ritkán lehetett őt józan állapotban látni s midőn 1519-ben nádorrá lett, a feslett udvar, s annak pártja élére kerülve csak siettetta az ország bukását. Szerémi György, az egykori író lelgyezte az ünnepség-k hosszú sorát, melyeket az udvar s a nádor csapott, midőn ez utóbbinak menyasszonya, a maszovai fejedelem leánya, Budára érkezett: s mialatt a fővárosban dáródóznak, azalatt sorra esnek el az ország végvárai és a lakos-ág közül sok ezren véreznek el vagy jutnak török rabságba.

A szenvedélyes alkoholisták makacs szívóságával ragaszkodott Báthory a hatalomhoz, nádori méltóságához, pedig az ezzel járó feladatok teljesítésére keptelen volt; s midőn a nemzet felháborodása őt e méltóságtól megfosztá, ő kalandor módjára, a kalandosoktól támogatva keríté azt újra hatalmába, nem riadva vissza belzavarak támasztásától sem oly időben, midőn a török a döntő viaskodásra már készen volt. Végzetes hivatásának sejtémes tudatával ő vezette Mohács mezejére a nem-

zet virágját. 25 ezer magyar ifjút. Keserű ironiája a megtört gondviselésnek, mely egy bünbe merült nemzetre lesújtva, rombadönti annak 500 éves, egykor retteggett államát és az általános pusztulásból, a romhalmaz alól élve menekül meg a podagrárs nádor, egy lelkiismeretlen borissza, az elbuko t rendszer főbünöse, a sánta Báthory István. Hogy száguldozott végig a hullaborította csatatéren, miután nagypebezen és hű szolgája, Kacsák Pál önfeláldozásával lóra kapott, mintha bizony az ő megmenekülésétől függött volna Magyarország boldogulása; pedig neki volt benne legnagyobb része, hogy — a költő szavaival élve

„A sorvasztó lanc így készül árva hazákra“; s midőn a nemzet másfél század mulva e láncot, a török rabigát széttörte, ugyanakkor egy másik alkoholisták alak lép előtérbe, hogy gyámoltalan ságával másodsor lángra veretni segítse a magyar nemzetet.

I. Apaffy Mihály, Erdély fejedelme az, akire célzok. Gyámoltalansága buktatta meg az erdélyi független fejedelemséget nemzeti önállóságunk eme biztosítékát. Cserei Mihály kedves hőbeszédűségge beszéli el azokat a gonosz praktikákat, melyek e részeges fejedelem mellett annak mindenható misisztere, Teleky Mihály elkövetett. Történelmünk e sötét alakjának minden gonoszságáért Apaffy a felelős. De mit tehetett volna Apaffy, aki önmaga mondotta magáról: „Én bizony nem tudom, részeg koromban mit cselekedtem.“ Az alkoholisták fejedelme egy ilyen „kora“ okozta egy alkalommal majd-

nem halálát a később oly szerencsétlenül járt Beldi Pálnak, kinek vesztét egyelőre a fejedelemsasszony ébersége háritotta el. Teleky Mihály praktikája nőhöz kezeze juttatta volt már Bánffy Dénest. Nagy ravágyó terveinek most Beldi Pál állott még utjában: tehát a fejedelem előtt ezt és ennek híveit is befektetíté s — Cserei szavait idézem — „Teleky Mihály a Bethlen urakkal együtt szüntelen ingerli vala a fejedelmet, hogy exekválta az urakat. Soha a fejedelmet rá nem veheték, hanem egykor keményen megittasodván, addig sürgölődének körül, annál kívánságoknak.“ Csak hogy a fejedelemsasszony ismervén ura ő kegyelme természetét, hogy „ittas korában“ mindenre ráveszik az urak, meghiusítá a parancs végrehajtását. Ez alkalommal mondá a mámorából kijózanodott fejedelem, aki máskor nejjével szemben tettlegességre is ragadtatta magát: „Az isten áldjon meg, édes feleségem, hogy nem engedted a komiszliókat elvinni, másszor is azt cselekedd; én bizony nem tudom ittas koromban mit cselekedtem, ezek az urak vettenek rája.“

És ilyen ittas állapotban gyakran lehetett találni a fejedelmet, akiről Apor Péter a „Metamorphosis Transilvaniae“-ben azt írja: „Ha innya kezdett az fejedelem, gyakran ivott penig, ott senkinek nem lehetett magát menteni, addig kellett innya, míg kidőlt asztaltól, maga pedig egy veder bort megivott, mégsem részegedett soha el, csak levette fejéből az bársony kozáksüvegét, s mintha megfáradott volna, úgy

A függetlenségi párt kormányon.

A politika eseményei.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 19.

Ma olyan jelentések érkeztek, a melyek azt látszanak bizonyítani, hogy mégis csak a függetlenségi párt kerül kormányra.

Kossuth Ferenc, aki nem akart a saját pártjával szembe helyezkedni, nem fogadta el a miniszterelnök kibontakozási tervét és már most nem marad más hátra, mint hogy a korona kizárólag a függetlenségi párttal kezdjen alkudozást a kormány átvételére.

Ma már külön bankcsoport nem létezik. Az egész függetlenségi párt — 4-5 ember kivételével — Justhék mellé állott. A kibontakozás a bankcsoport vezéreinek megkerülésével tehát teljes lehetetlenség.

Nem csoda, ha a függetlenségi pártban ilyen körülmények között nagy bizalommal néznek a jövőbe. A pártban biztosra veszik, hogy a király néhány nap múlva Kossuth Ferencet fogja megbízni egy tisztán függetlenségi kabinet alakításával.

A Nemzeti Társaskörben beszéltek, hogy Tisza, Lukács és Khuen-Héderváry kihallgatásuk alkalmával azt ajánlották a királynak, hogy a függetlenségi párttal próbálja meg a kibontakozást.

Mai hireink itt következnek:

A válság megoldása.

A „Magyarország“ ma esti száma — mint budapesti tudósítónk jelenti — jól értesült forrásból írja, hogy a felség a parlament többségével, a függetlenségi párttal, legközelebb újból megkezdte a kibontakozásra nézve az érdemleges tárgyalásokat. Wekerle pénteken megy Bécsbe és kihallgatásán jelentést fog tenni a kompromisszum iránti kísérletek sikertelenségéről. A jövő héten megindulnak a tárgyalások

a függetlenségi párttal. A tárgyalásokat Kossuth Ferenc fogja vezetni.

A „Magyar Hírlap“ így ír: A függetlenségi táborban arról beszéltek tegnap, hogy Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf ki fogják jelenteni, hogy az ügyvivést ennek a hónapnak végénél tovább nem vállalják. Más hírforrás szerint az a dispozició merült fel, hogy a pártot értekezletre hívják össze, amelyen a miniszterek ezt a szándékukat bejelentik. Az a terv, mondja ki a függetlenségi párt, hogy csak olyan kormányt támogat, amely programjában hozza az önálló nemzeti banknak 1911-ben leendő felállítását.

„A Nap“ írja: Azt híresztelik, hogy a függetlenségi párt hajlandó a kormány vállalására a következő feltételek mellett:

A függetlenségi párt megcsinálja a legszelesebb választási törvényt úgy, amint Justh kontemplálja, ezzel szemben hajlandó három évi bankprovizóriumot adni. A választási jog megszavazása után történjék meg az új választás és bizzák az új parlamentre a bank és katonai ügyben való végleges döntést.

Ezt a közleményt, — írja A Nap, — nem lehet komolynak minősíteni. Wekerle ismétleten érintkezést keresett a bankügyben a vezetőikkel, Justhtal és Batthyány gróffal. A bukott miniszterelnök nem is próbálja most már a nemzeti bank harcosait kapacitálni, hanem tudomásukra adja, hogy a kibontakozás érdekében folytatott eredménytelen kísérlet után, az erre kapott megbízást visszaadja a felségnek és ajánlani fogja Batthyány gróf és Justh meghívását. Nem lehetetlen, hogy közben Wekerle a közös bank érdekében fog tenni valamit. De bármit is tervez Wekerle, Justh és hívei elhatározták, hogy semmiféle bankprovizóriumba nem egyeznek bele. Követélik 1911-re az önálló bankot, ezzel vállalnak kabinetet, e nélkül megakadályoznak minden áruló kibontakozást.

Belépés a függetlenségi pártba.

Hertzka Tivadar dr. ismert közgazdasági író — mint budapesti tudósítónk jelenti — ma kilépett az alkotmánypártból és a függetlenségi pártba lépett be.

gözlögött ki az feje tetején az bor ere e, s aztán még többet ivott.”

Az alkoholisták fejedelem divatba hozta a mértéktelen borozást Erdély főurai közt, akik közül egyedül a ravasz Teleky Mihály tartózkodott ettől. Ujabbán Gergely Sámuel, Teleky Mihály leveleinek kiadója azt igyekszik ugyan bizonyítani, hogy alkoholisták voltak Teleky is csakugy, mint kortársainak legtöbbje; de én a magam részéről tekintetben hajlandó vagyok az ezt tagadó Csereivel tartani, már csak azért is, mert Cserei gyűlöli Telekyt, és ha csak némi alapja volna Teleky iszákosságának, nem habozott volna a róla irt sötét rajz an e gyöngéjét is erősen kiszínezni. Csereivel egy nézetben van Apor is, aki azt írja: „bort nem ivott Teleky Mihály, hanem csak vizet, azt tisztán megfőzték, azután meghűtötték jeges cseberben, úgy töltötték kicsiny fa kártyában, azt adták be innya; noha az bort szerette volna, nagy barátság volt, mikor vagy egyszer bort ivott s megrészegült; fel is hoz egy ilyen esetet s jellemző Telekyre, hogy akkor is haszonlesésből ivott. Apor István fogarasi házában történt, hogy a vendégszerető házigazda az akkortájt nálunk divatba jött s nagyon megkedvelt kristály poharakban adatta fel a bort, s a ki egy pohárral kiürített, az a poharat magának tarthatta meg.

Az első pohárral Teleky Mihályra köszöntött, de ez visszautasította, azt mondván: „Hejába mesterkedtek, koma, mert én bort, jól tudod nem szoktam inni.” Ekkor, midőn Naláczy

István, a nagy ivó, már a harmadik poharat készült a kiszabott feltételek mellett eltulajdonítani, erőtt vett Telekin a kapzsiság és így szólt: „ezt, isten engemet úgy segéljen, nem veszed, elég már az két kristály, add ide koma, Apor István, megiszom” és kiivott vagy 25 pohárral s a kristályokat szállására vitette. „Rettenetes ital volt aznap Apor István házában” — írja Apor — „ugy, hogy senki lábán haza nem mehetett, hanem hintóban vitték el az vendégeket.”

A fejedelem részegeskedvén, a hatalom lassanként mindenható és ravasz minisztere birtokába jutott és „az a rossz hitvány oláh faj is, Teleki” — mondja Cserei — „aki két lóval jött vala be Erdélyben s ennyi sok uri igaz hazafiainak eleiben ült s olyan uraságot kap, melyről álmodni sem mert volna.”

Es ez a nagyur Bécs kezére játszotta az erdélyi fejedelemiséget. Ez érdemű jutalmául a császár 12,000 forintot érő ezüst készletet küldött neki. Ezen az összegben vették meg a németek Erdélyt és ez összeggel megvesztegetve csavarta ki Teleky Magyarország kezéből a kardot, mellyel az egy évszázadon keresztül Erdély támogatásával diadalmasan megvédte alkotmányos függetlenségét. Azóta sem sikerült azt visszaszerezniünk s így mai Ausztriától függő helyzetünk megteremtője közvetlenül ugyan Teleky, de közvetve Erdély alkoholisták fejedelem, I. Apaffy Mihály volt.

Bizalmas tanácskozások

A bankcsoportnak tegnap délelőtt is volt összejövetele Justh Gyulánál, a képviselőház elnökénél. Tíz órakor gyűltek össze és körülbelül két óra hosszat tárgyaltak. Értesülésünk szerint Justh a többi között beszámolt arról az egy óras beszélgetésről is, mely közte és Apponyi Albert gróf kultuszminiszter között történt. Érdekes, hogy e bizalmas tanácskozásoknak most már hivatalos színezetük is van. Így a konferenciára Leszkay Gyula, a képviselőház háznapja hívta meg a képviselőket Justhhoz. A vidéken tartózkodó képviselőket is meghívják a bizalmas összejövetelekre, úgy hogy azok nem mindig ugyanaz a csoport jelenik meg, hanem a törzskaron és a bensőbb hiven kívül új meg új emberek is. Nyilvánvaló, hogy ez erős szervezkedést jelent és a csoport vezérei talán nem is ok nélkül hirdetik, hogy a függetlenségi pártnak százhusz-száznegyven tagja tartozik hozzájuk.

A függetlenségi pártkörben esténként a bankcsoporthoz tartozó politikusok vannak többségben, Justh Gyulával az élükön. Ők viszik a szót és biztatják, kapacitálják a többieket. Tegnap arról beszéltek, hogy Wekerle Sándor és Andrássy Gyula gróf minden kísérlete a „hatvanhetesek megmentésére” kudarcot vallott. Wekerle a napokban Bécsbe utazik és a kibontakozásra irányult kísérleteinek teljes eredménytelenségéről fog beszámolni a királynak. A további fejlemények dolgában a függetlenségi vérmes reményeket táplálnak. Azt mondják, hogy két héten belül, vagy később biztosan a függetlenségi párt kerül kormányra és Kossuth Ferenc lesz a miniszterelnök.

A bankcsoport ma, a tiltakozó félhivatalos közlés dacára újabb értekezletet tartott. A Holló-Batthyány-csoport is napról-napra összeül. Azzal foglalkoznak, hogy az összes pártvezéreket össze kell hívni a fenyegető veszedelem elhárítására. Kossuth Ferencnél ma is több képviselő jelent meg, akikkel a miniszter hosszasan tanácskozott. Sztéryi József államtitkár is hosszabb időt töltött el Kossuthnál. A miniszter betegségében egyébként javulás mutatkozik.

A függetlenségi párt egysége.

A Magy. Tud.-nak minap kiadott kommunikéje, mely tudvalevőleg a bankcsoport bizalmas tanácskozásai ellen irányult, nagy port vert fel politikai körökben. A bankcsoport rossz néven vette ezt és úgy látszik ezért adja ma ki a Magy. Tud. a következő félhivatalos kommunikét:

Egy idő óta némely bécsi és budapesti lap erőnek erejével ellentéteket fedez fel a függetlenségi pártban és azt hangoztatja, hogy az ugynevezett bankcsoport ellentétbe helyezkedik Kossuth Ferencel. Ismétleten jelennek meg ilyen közlemények, holott a függetlenségi pártban ilyen ellentétek nincsenek és éppen a bankcsoport az, amely állandóan hirdeti, hogy Kossuth nélkül semmiféle kibontakozást sem el nem képzel, sem el nem fogad. Különben is az önálló bank felállítását, mint a nemzetnek kétségbevonhatatlan jogát Kossuth úgy a kormány kebelében, mint az uralkodó előtt állandóan és változatlanul képviselte és tudvalevő, hogy a krízis ép onnan ered, hogy a 67-es miniszterek ebben a kérdésben nem értettek egyet a 48-as párttal. Lehetetlen volna tehát annak a feltételezése, hogy a kérdés miatt viszálykodás lenne a függetlenségi pártban. Arról esetleg lehetett volna szó, hogy a függetlenségi párt egy része a bankkérdés kivihető megoldásának valami formáját, kapcsolatban más nem-

zeti vívmányokkal elfogadhatónak találja, míg egy másik része nem. Mivel azonban ily megoldás, melyet az uralkodó és a párt is elfogadna, eddig sajnos nem találtatott, a tényleges helyzet az, hogy ilyen nézeteltérés megnyilatkozására még alkalom sem nyílt. A függetlenségi párt most is tömören áll Kossuth Ferenc mellett és a múlt napokban megjelent kommuniké csak azt hangoztatta, hogy a pártnak egyes tagjai a párhelyiségen kívül összejöveteleket tartanak. Mivel azonban a pártvezetőség a kapott felvilágosítások után meggyőződött arról, hogy ezeknek az összejövetelnek egyáltalában nem volt az a céljuk, hogy a pártegységet megbontsák vagy csak a pártértekezletre tartozó határozatot hozzon, a pártvezetőségnek semmi kifogása nincs ilyenmő összejövetel ellen.

Holló a jövőről.

A fővárosi függetlenségi párt ma este tartotta első kerületközi pártvacsoráját. A vacsora közben Holló Lajos hosszabb beszédet mondott. Holló többek közt ezeket mondta:

— Egyes magas politikai látókörű egyéniségek félreismerik az ország helyzetét, mikor a bankügygel kapcsolatban veszélyeket és megpróbáltatásokat jósolnak. Félreismerik, hogy a nemzetnek nem volna elég ereje és akarata. Akik ismerik a nemzet jelentőségét az európai viszonylatokkal szemben, azok nem a csüggedés érzetét kell hogy táplálják. Nem csüggedőkre van szükség, hanem államférfiakra, akik bátorsággal és erővel viszik előre az ország ügyét. Az idők járása talán nagyon hamar be fogja igazolni, hogy a két álláspont közül melyiknek volt több jogosultsága. Annyi tény, hogy az az áramlat, amelynek célja a függetlenségi párt megbontása és a régi erőszakos uralom megkezdése, nem fog eredményre vezetni soha.

Holló után Batthyány Tivadar gróf beszélt. Hangoztatta, hogy a párt Kossuth vezetése alatt kitart az önálló bank mellett, mert az ország nagy többsége ezt követeli.

Wekerle Bécsben

A mai nap jelentős eseménye, hogy a miniszterek végre megállapították Wekerle bécsi útját. A miniszterelnök vasárnap vagy legkésőbb hétfőn Bécsbe utazik, hogy az osztrák kormányval és a közös kormányval tárgyaljon a királynál kihallgatáson jelenjék meg. Egy bécsi, rendesen jól informált könyvnyomatos azt jelenti, hogy a felség a jövő hét közepén Budapestre jön. Ez a hír nem felel meg a valóságnak; a király legközelebb nem szándékozik Budapestre jönni, bár ischli utazása előtt döntést akar elérni a magyar válságban.

TANÜGY.

(—) Magán-zenevizsga. Szalay Aranka ének- és zongora-tanítónő vizsgáját június hó 10-én tartja meg a Fehér Kereszt nagytermében. Ez ideig sikerült vizsgabiztosnak megnyerni Hackl Lajost, a budapesti „Nemzeti Zenede” tanárát és Barabás Béla dr. képviselőt.

(—) Az aradi áll. tanítóképző intézet IV-éves növendékei tegnap megismerkedhettek hazánk egyik mintaszerűen kezelt szőlőszetével, a barackai szőlőteleppel. E tapasztalatoknál azonban főképp a mód volt értékes és a látogatókra nézve felejthetetlen, mellyel a telep ideális lelki igazgatója és tisztikara a szőlőkezelés titkaiba beavatta az ifjakat. Az igazi szeretet melegevel közölték velük hosszú évek tapasztalatait, hogy a júniusban elszéledő tanítói gárda tekintetben is hasznos tanácsadója és nevelője lehessen a népnek.

Szenzációs fordulat a szabadkai bűnügyben.

Jánossy beismerte a gyilkosságot. — Letartóztatott budapesti bankár.

— Távirati tudósítás. —

Arad, május 19.

Ma este váratlanul szenzációs fordulat történt a szabadkai bűnügyben. A bizonyítékok sulya alatt Jánossy Aladár, aki kedvese volt Haverda Máriának, beismerte, hogy ő lőtte agyon özvegy Haverdánét. A gyilkosságra a szép Haverda Mariska bujtatta föl.

A szabadkai rendőrség távirata alapján ennek következtében a budapesti rendőrség letartóztatta Klein Lipót Pál budapesti bankárt, akinek ugy látszik, szintén valami része van a bűntény előidézésében.

A nagy fordulatról ezek a jelentések számolnak be:

A beismerő vallomás.

Az Aradi Közlöny mai számában a szabadkai gyilkosságra vonatkozóan többek között ezt közölte:

A szabadkai rendőrség megküldte a szegedi rendőrségnek a letartóztatott Vojtha Antal és Jánossy Aladár fényképeit, mert az derült ki róluk, hogy a gyilkosság idejében a Szeged-Rókus állomáson is megfordultak. A fényképeket az állomási személyzetnek megmutatták. Több hivatalnok felismerni véli a fényképekről, hogy Jánossy és Vojtha tényleg Szegeden járt a gyilkosság előtt. A tanukat szembesíteni fogják a gyanúsítottakkal.

A gyilkost ez a körülmény készítette beismerő vallomásra. Jánossy Aladár tudvalévőleg eddig tagadta azt, hogy a gyilkosság napján Szabadkán, vagy annak környékén tartózkodott volna. Azt igyekezett bizonyítani, hogy a gyilkosság idején egész nap Budapesten volt. Találkozott ugyan egy-két tanu, aki azt állította, hogy látta Jánossyt Szabadkán a büneslekmény órájában. Ezek vallomása azonban ingadozó volt, úgy hogy Jánossy tagadni mert velük szemben. Amikor azonban arról értesült, hogy több szegedi vasuti hivatalnok határozottan ráismert az állomáson, akkor már megtört a gyilkos és mindent bevallott.

Jánossyt ma késő délután ismét levezették a szabadkai vizsgálóbíróhoz. Oda voltak rendelve azok a szegedi vasutasok, akik a fényképről fölismerték Jánossyt és Vojthát. A tisztviselők egyértelműen ezt mondták:

— Határozottan emlékezünk rá, hogy Jánossy Aladár és Vojtha a gyilkosság estéjén le szállottak arról a szabadkai vonatról, amely Szabadka felől este fél kilenckor érkezik Szegedre. Feltűnt, hogy a két ember a kalapját erősen a szemébe huzza és kerülték az embereket. A kapus még mondta is, hogy ez a két ember nem jóban sántikálhat.

Amikor Jánossy ezt hallotta, könnyezni kezdett és ezt mondta:

— Látom már, hogy tagadásom mit sem használna. Beismerem, hogy én öltem meg az öreg Haverdánét, a lányának, Haverda Mariskának, az én menyasszonyomnak biztatására. Nem tudtam nézni, hogyan szorongatja a hite-

lezője, az az uzsorás Klein Lipót. Az folyt az azt hajtogatta, hogy nem vár a pénzére és nem ad több pénzt, ha el nem teszik láb alól az öreg Haverdánét.

— Vojtha tudott a dolgról? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Hogyne. Sorsot huztunk, hogy ki hajtja végre a gyilkosságot. A sors rám esett. Ő elkísért engem az öreg Haverdáné szőlőjébe és megmutatta, hol van az özvegy. A szőlők alatt megvárt, azután Szegedre mentünk együtt s a hajnali vonattal visszautaztunk Budapestre.

A vizsgálóbíró a szenzációs vallomást jegyzőkönyvbe foglalta, azután kivezettette Jánossyt a gyilkosság helyére és tüzetesen megmagyaráztatta magának, hogyan történt az özvegy lelövése.

A beismerő vallomás híre hamar elterjedt Szabadkán és az emberek csoportosan kísérték Jánossyt, amikor a vizsgálóbíróval a helyszínére ment.

A bankár letartóztatása.

Még szenzációsabbá és bonyolultabbá tette az ügyet az a sürgöny, amelyet a késő éjjeli órákban, a szabadkai rendőrfőkapitány a budapesti főkapitánysághoz intézett. A távirat így szól:

Szabadkai rablógyilkosság ügyében váratlan fordulat. Jánossy beismerte tettét. Kérjük Klein Lipót Pál bankigazgatót előzetes letartóztatásba helyezni és erős fedezet mellett rögtön Szabadkára szállítani.

Rendőrség.

A távirat természetesen nagy konsternációt idézett elő a budapesti rendőrfőkapitányságon, ahonnan az ügyeletes rendőrtisztviselő nyomban detektíveket küldött ki Klein Lipót Pálnak a budapesti egyesült tereztvárosi és erzsébetvárosi takarékpénztár igazgatójának Király-utca 92. szám alatt lakására. A detektívek álmából zavarták fel a bankárt, aki krétafehérre vált arccal fogadta a hatóság embereit.

— Mit akarnak nálam éjjel, miért zavarnak fel álmomból? — kérdezte reszkető hangon.

— A főkapitányságra kövessen bennünket! — volt a válasz.

— Nem lehetne legalább holnap reggelig várni? — könyörgött a kétségbeesett ember.

— Azonnal jöjjön velünk, öltözzék! — mondták a titkos rendőrök.

A bankdirektor felöltözött és köcsiba ült a detektívekkel, akik a főkapitányságra szállították. Itt az folyamán nem hallgatták ki, hanem egy másodemeleti zárkában helyezték el, ahol senkivel sem érintkezhet. Holnap erős fedezet mellett Szabadkán fogják kísérni.

A pesti asszony toalettjei.

Mit mondanak a szabók?

(Fővárosi levél.) Mennyit költ a középsorsu pesti asszony ruhára? Fizeti-e a számláját és hogyan fizet? Ezekkel a kérdésekkel fordult Pásztor Mihály, a kiváló fiatal szociológus több fővárosi szabócéghoz. Tagadhatatlanul érdekes a dolog, talán inkább a férjek és a nőbarátok szempontjából és mindenképen élénk fényt vetít Budapest társadalmára. Az egyik szabó, aki főúri közönségnek dolgozik, így nyilatkozott:

— Akik vevőim közé tartoznak, arisztokrata asszonyok és magasállású hivatalnokok feleségei, évről-évre egyformán költenek ruhára. Szükséglet szerint öltözködnek és nem ötletszerűen. Egyénenként változó az évi ruhaszámla végösszege, de senkisémet költ többet, mint amennyit szokott. Vevőim a számláikat többnyire a ruha szállításakor egyenlítik ki, de vannak, akiknek évi számlára dolgozom.

A nagy ellentét kedvéért nézzük már most, mit mondanak azok a szabók, akiknek vevői éppen az ellenkező zsánerekből valók, színésznők, még pedig a könnyelműbb fajtából, vagy kokottok, akik természetesen nem a maguk pénzét költik.

— Ezeknek a hölgyeknek a jövedelme — mondotta az egyik szabó — éppen fordított arányban áll toalett-szükségletükkel. Vagyis, minél kisebb a fizetésük, annál többet költenek ruhára. Mennyit költenek évenként? Az nem tőlük függ, hanem a barátaiktól. Számlát ők csak ritka esetben fizetnek. Legjobb kliens a kokott. Az, akinek a mellékkeresetén kívül nincs is egyéb jövedelme. Pesten ilyen igazi kokott kevés van: ezt a parlagon beverő iparágat jól-rosszul segédszínésznők üzik. Operai kardalosnő, akinek 35 forint a havi fizetése, évenként néha 900—1200 forintot költ ruhára. Lényegesen kevesebbet költ egy-egy magánénekosnő, míg a nagy művésznők a középsorsu asszonyoknál is kevesebbet.

A szabók harmadik rendje az úgynevezett polgári asszonyoknak dolgozik. Három ilyen divatos szabó nyilatkozott. És mind a három panaszkodott. Panaszkodtak, hogy az asszonyoknak nincs eredeti ízlésük. Nem azt csináltatják, ami illenék külsejükhöz, korukhoz, hanem valami nekik tetszőt s aztán keseregnek, hogy nem jó a toalett. Ime, mit mondott az egyik polgári szabó:

— A budapesti asszonyok évente átlag 5—600 forintot költenek ruhára. Néha többet, néha kevesebbet. Állandó szabály egy van: többet, mint amennyit vagyoni viszonyuk megengedne. Fizetnek egy nagyobb összeget s aztán rendelkeznek. Az első hónapban még fizetik a részletet, de aztán gondolnak egyet és más üzletbe mennek. Itt is adósok maradnak és így járják be az összes konfekciós boltokat. Ez rendszer. A jól fizetők fizetik meg a nemfizetők tartozását.

Egy másik szabó — a Kossuth Lajos-utcában gyönyörű műterme van — ezeket mondta:

— Az asszonyok viszonyaikon felül költenek, aminek következménye aztán, hogy a különbséget nem az asszony férje fizeti meg, hanem a más asszonyok férje. A Szabadság-tér vagy a Ferenc József-rakpart találkozó házaiban dől el legtöbbször, hogy mennyit költ majd K. asszony, rendel-e új toalettet, amelylyel bálmulatba ejti a korzót. Azután meg az asszonyok nem értenek a vásárláshoz. Nem az a fődolog a szemükben, hogy valamit ne fizessenek túl, hanem hogy lealkudjanak valamit az árból. Ez a lealkuvás direkt asszonyi mánia.

A harmadik szabó helyett a pénzbeszedő kis-asszony beszélt:

— A vevők, ha pénzért megyek, rendesen kifogásokat mondanak. Hogy „nincs itt az uram”,

vagy menjen a férjem „irodájába”, de legtöbbször a cseléd azzal fogad, hogy „önagysága nincs otthon. A férj meg azt mondja, hogy „majd megbeszélésem a feleségemmel”. És így megy mindenütt.

Megállapítható tehát, hogy az asszonyok mind többet költenek, mint amennyit körülményeik megengednek és a szabók mind panaszkodnak a vevőikre. Persze, ha az asszonyokat kérdeznék meg, ők viszont a szabókra panaszkodnának, hogy drágák, nincs jó ízlésük és tudja Isten még mi mindent. És valamennyiüket tulkosergik a férjek és az udvarlók. No de erről a bűnügyi statisztika többet tudna beszélni.

Abdul Hamid vagyona az államkinestáré.

Az ex-szultán beleegyezése.

Távirati tudósítás.

Arad, május 19.

Amit hetek óta forszíroznak az ifju törökök, sikerült nekik elérni. Abdul Hamid, a fogoly ex-szultán beleegyezett, hogy a külföldi pénzintézeteknél elhelyezett millióit az államkinestár részére felvehessék. Beleegyezett, mert az életét vélte ezzel megmenthetőknek.

A mai eseményekről alábbi távirataink adnak számot:

Az ex-szultán vagyona.

Konstantinápolyból táviratozzák: A macedóniai hadseregnek egy kiváló tagja a Turquie kérdészködéseire kijelentette, hogy az a hír, mintha Abdul Hamid már beleegyezett volna külföldi bankokban elhelyezett vagyonának kiadásába, még korai, de kijelentette azt is, hogy ez bizony várható, mielőtt az erre vonatkozó küldetés, mely már utra kész, ezt nála szóba hozza, mert nagyon félti az életét.

Konstantinápolyból táviratozzák: A kormány megbízottjának sikerült Abdul Hamidot rábírni, hogy az általa a külföldi bankokban letett összegekről az államkinestár javára mondjon le.

Berlinből táviratozzák: Bier dr. sebész, Abdul Hamid háziorvosa, aki két évvel ezelőtt Berlinből költözött Konstantinápolyba és a szultánt ismételtelen sikeresen gyógykezelte, 180 ezer márka követeléseinek fedezésére lefoglalta Abdul Hamidnak a német keleti banknál elhelyezett vagyonát.

Halálos ítéletek.

Konstantinápolyból táviratozzák: Kiamil basa fiánál tegnap házkutatást tartottak, amelyen számos kompromittáló iratot foglaltak le.

Szalonikiból táviratozzák: A bolgár-macedón bizottság intézkedést tett, hogy Tavatarof és 3 társán a halálos ítéletet hajtsák végre. Négy összeesküvő elutazott Macedóniába a halálos ítélet végrehajtására.

Ferenc József a szultánhoz.

Pallavicini örgróf konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetnek új megbízó levele átadása alkalmából Ferenc József király megleghangu táviratot intézett a szultánhoz, amelyben Ausztria-Magyarország és Törökország közötti barátságos viszonyt juttatta kifejezésre.

Videki szintársulatok a vesztőhelyért.

Mariházy május 29-ikén jön. — Az Acsev. ingyenes utazást ad.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 19.

A vidéki szintársulatok vendégszereplését nagyban elősegíti az Arad-csanádi egyesült vasutak igazgatóságának valóban nagylelkű áldozatkészsége. Az előkészítő bizottság zévében ma Stauber József és Zima Tibor szerkesztők Fabry Sándor dr.-nak, az Acsev. vezérigazgatójának átnyújtották az ingyenes utazás engedélyezése iránti kérvényt, amelyet Fabry Sándor azzal a kijelentéssel vett át, hogy az Acsev. készséggel teljesíti a kérelmet, miután a vesztőhely alap szaporítását minden eszközzel szolgálni akarja. Az arad-csanádi egyesült vasutak már eddig is nagy összeggel áldozott a vesztőhely-alapnak, ez az újabb áldozat tehát hálára kötelezheti nemcsak Arad, hanem az egész ország közönségét. Noha egyelőre nem aktuális még, megemlítésre méltónak tartjuk, hogy az Acsev. nemcsak Mariházy Miklós szintársulatának, hanem esetleg a szegedi szintársulatnak átszállítását is teljesen díjmentesen vállalja. Ezzel nagyban megkönnyíti az Acsev. igazgatósága a szegedi szintársulattal folytatandó tárgyalásokat.

Mint már tegnap jelentettük, az előadások sorozatát Mariházy Miklós kecskeméti színigazgatónak társulata nyitja meg. Az eredeti megállapodás az volt, hogy Mariházy társulata május 30-án játszik a nyári színházban, de mint-hogy időközben tudomására jutott az előkészítő bizottságnak, hogy Szendrey Mihály színigazgató erre a napra a nyári színházat egy műkedvelő társaságnak engedte át, felkérte Mariházy Miklóst, hogy az előadást már május 29-én, szombaton, tartsa meg. Mariházy ma este telefonon tudatta az előkészítő bizottsággal, hogy ennek az óhajnak is készséggel eleget tesz és így a kecskeméti szintársulat május 29-én szombaton vendégszerepel a vesztőhely javára. Mint már említettük, ez alkalommal a „Cigánybáró” kerül színre. Mariházy Miklós ma megküldte az előkészítő-bizottságnak a főbb szereplők névsorát, a szerepek beosztásával. Az öröksöp operett szereposztása a következő:

Zsupán Kálmán gazdag ser-téskereskedő	Fenyéri Mór
Arzéna, leánya	Kerényi Adél
Mirabella, Arzéna guver-nanteja	Kovács Fanny
Ottokár, fia	Balogh Béla
Gróf Carnero kormánybiztos	Gulyás Menyhért
Cipra, cigányasszony	G. Székely René
Saffi, cigányleány	M. Turchányi Olga
Barinkay János elzúllt ne-mes	K. Kondor Miklós
Gábor diák	Krasznay Elek
Pali	Ujj Kálmán
Józsi	Tábori Imre
Ferkó	Vitéz Róbert
Mihály	Szappanos Dezső
Egy hírnök	Bartók Endre
Szepe, lámpagyújtogató fia .	Serfőzy Ilona
Miska, hajóslegény	Nyáray Lajos
Mina	Pásztor Ferike
Pista, Zsupán szolgája . . .	Mihó László

Hogy az összes vidéki szintársulatok vendégszereplése alkalmával kidomborodjék a hazafias cél, az előkészítő bizottság egy prologót és egy nyitányt is programba vett. A kecskeméti szintársulat előadásán, a kecskeméti színházi zenekar a Bánk-bán opera nyitányát játsza el. Ennek elhangzása után, a függöny elé lép Mariházy Miklós színigazgató, aki elmondja a prologót és csak ezután kezdődik a Cigánybáró előadása. A második előadás június 2-ikán lesz. Ezen a napon Erdélyi Miklósnak, a nagyváradi Szigligeti-színház igazgatójának társulata rándul át Aradra és előadásra a Tatárjárás című operett kerül. Már teg-

nap megírtuk, hogy a kereskedelemügyi miniszter úgy a nagyváradi, mint a kolozsvári színtársulatok részére utazási engedményt ad. Erről Barabás Béla értesítette a bizottságot, amely ma — miután a formalitás megköveteli — sürgős kérvényt küldött Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek. A kérvényt Vargass János polgármester, az előkészítő-bizottság elnöke és Stauder József, Szudy Elemér, Zima Tibor és Kovács Vince, a bizottság al-elnökei írták alá. Barabás Béla a kérvényt személyesen vitte el a kereskedelemügyi miniszteriumba, ahonnan az irásos engedély legkésőbb péntekig megérkezik. A bizottság a kedvezmény kieszközöléséről értesíteni fogja Erdélyi Miklóst és Janovics Jenő dr.-t és ezután állapítja meg a végleges utazási programot.

Az aradi gyermeknapok.

Az urnák elhelyezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 19.

Az országos gyermekvédő liga aradi fiókja impozáns módon akarja két napon keresztül azt a nemes célt szolgálni, amelylyel az elhagyott gyermekek megmentésének szolgálatába áll.

Az aradi gyermeknapok programját a rendező bizottság már teljes egészében kidolgozta; szombaton reggel nyolc órakor a városháza tornyáról tárogató jelzi a gyermeknap kezdetét. Az urnák már ekkor készen állnak a város különböző helyein, ahol előkelő urhölgyek megkezdik a gyűjtést. Szombaton és vasárnap az urnáknál cigányzenekarok fognak játszani. A zenészek teljesen díjtalanul vállalkoztak a közönség szórakoztatására.

Hat urnát állítanak fel, rajtuk nagy betűkkel a következő felírás:

Minden fillér egy-egy gyermekélet.

A Matzky-cukrászda előtt levő urnánál Neumann Alfrédné és dr. Tisch Mórné ülnék. Almay Laci zenekara játszik.

A Salacz-utcai urnánál Priegl Istvánné és Nachtnébel Odönné ülnék. Gyurkovics András zenekara játszik.

A minorita-templom előtt felállított urnánál Róka Józsefné és Paurer Jánosné ülnék.

A Zrínyi utca sarkán levő urnánál dr. Prohászka Lászlóné, Darányi Jánosné, Ottenberg Tivadarné és dr. Singer Jánosné ülnék. Nagy Károly zenekara játszik.

A Forray-utca sarkán levő urnánál Vargass Jánosné, dr. Velosov Gézané és Posgay Istvánné ülnék. Kiss János zenekara játszik.

A vasútnál elhelyezett urnánál Homonnay Nándorné ül.

A római katolikus templomban Boross Juszti és Drescher Gizella fogják a gyűjtést végezni.

Szombaton este a Központi-szálloda kert-helyiségében a liga javára teljesen családi műsorral ünnepi előadás lesz.

A gyermeknapok legérdekesebb része vasárnap lesz. A rendezőség Leitner Ernő dr. gyermekmenhelyi igazgató-főorvossal az élén, gondoskodott arról, hogy vasárnap, amikor a közönség legjobban ráér, sok és élvezetes szórakozást nyújtson.

Vasárnap délelőtt tizenegy órakor nagy utcai kabaré lesz. Az ezidő szerint Aradon működő két orfeum-társaság igazgatói, Jaulus Morini és Kriener Zöldi Armin derék artista tagjaikat teljesen díjtalanul a legnagyobb készséggel, minden díjazás nélkül bocsájtották a rendezőség rendelkezésére. Vasárnap délelőtt Jaulus Matras mint néger komikus, Fiedler mint hasbeszélő, Solti mint kintornás, Fodor mint utcai énekes fognak közreműködni. Nőgrádi Gigi, Szalay Katica, Dusy Angella kabaré-énekesnők az utcán kabarédalokat énekelnek, Jaulus Morini, az ötletes igazgató pedig óriási meglepetéssel fogja a közönséget bámulatba ejteni.

A Vadászkiúrtbeli orfeum tagjai a Zrínyi- és Forray-utca előtt fogják a közönséget szórakoztatni. The Gaston, a két népszerű zene-excentrikus esti maszkban működnek. Boeskey Bella énekesnő cigányzenekar kísérete mellett

magyar népdalokat énekel, Willimi le Masque, a világhírű álarcos bűvész szenzációs mutatványokat produkál, közben háromszáz ajándékot oszt szét. Boeskey Béla humoros kuplékat énekel. A hírneves orosz trió orosz táncokat fog bemutatni. Váradi Izso népszerű komikus néger táncokat utánoz és kuplékat énekel. Vasárnap este pedig a Vadászkiúrt-kabarében a Gyermek Liga javára teljesen új műsorral családias ünnepi előadás lesz.

Hazaszállított aradmegyei kivándorlók.

Nyolcvan ember visszatérése Amerikából.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 12.

Az a gazdasági válság, mely nemrég zajlott le az északamerikai egyesült államokban, igen sok magyar kivándorlót kényszerített arra, hogy visszatérjen Oceanon-tuli hazájából. A munka és kereset nélkül maradt embereknek nagyon sokszor még annyijuk sem volt, amennyivel visszajöhettek volna Magyarországra. Ezek azután a konzulátushoz fordultak és a konzulátusok saját költségeikre hazaszállították őket.

A múlt hónapok folyamán az amerikai konzulátusok nyolcvan ilyen aradmegyei embert szállítottak ingyen vissza Magyarországra. A visszavándorlók majdnem mind Newyorkban laktak, ahol azonban az utóbbi időben már nem tudtak munkát kapni. Tömegesen felkeresték a newyorki magyar konzulátust és kérték ingyen hazaszállításukat. A konzulátus nem szerezhetvén meggyőződést arról, vajjon a kérelmezőknek van-e pénzük, hazaszállította őket Fiuméba.

Hatvan férfi, közülük néhány családos érkezett így vissza Aradmegyébe, ahonnan két, három esztendővel ezelőtt vándoroltak ki. A községek, ahonnan ezek elmentek, a következők:

Seprős,	Ágris,
Apáti,	Aranyág,
Aradszentmárton,	Szabadhely,
Buttyin,	Mondorlak,
Borosjenő,	Medgyesegyháza,
Mikalaka,	Arad-gáj,
Szapáryliget,	Szemlak,
Zaránd,	Kurtics,
Ternova,	Simánd,
Kurtics,	Csicsér,
Szintye,	Brusztur és
Glogovác,	Fakert.

A többi visszavándorló a chicagói konzulátusnál jelentkezett, amely szintén ingyen visszaszállította őket Magyarországra.

A konzulátusoknak ez a visszaszállítás tetemes kiadásba került. Ezért most a belügyminisztérium útján Aradmegye alispáni hivatalához fordultak, hogy az tudakolja meg, kik képesek a visszaérkezettek közül a szállítási költséget, amely átlag 100—130 korona, megtéríteni. Ezekről azután a szolgabíróságok behajtják az összeget és felküldik a belügyminisztériumba.

Az Aradmegyéhez ma érkezett leirat névszerint felsorolja a visszavándorlókat és hazaszállításuk költségeit megállapítja.

MULATSÁGOK.

(=) Kereskedők nyári mulatsága. Az aradi kereskedelmi alkalmazottak nagyszabású nyári mulatságra készülnek. A mulatságot a jövő június hó 20-dik napjára a városligetben tervezik. A lelkes vigalmi-bizottság nagy buzgalom-

mal fáradozik az élvezetes és változatokban gazdag műsor egybeállításán. Az ötletes műsort már a napokban plakátok ösmertetik.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Festők harca.

A. M. I. E. N. K. Andrásynál.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 19.

Budapesti tudósítónk jelenti: Andrassy Gyula gróf ma délelőtt fogadta budai palotájában a M. I. E. N. K. küldöttségét, amelyben Szinyei Merse Pál, Fényes Adolf, Kernstock Károly és többen vettek részt. A Nemzeti Szalon részéről Déry Béla tegnap este annak az óhajának adott kifejezést, hogy a M. I. E. N. K. csoporttal megegyezésre jussanak olyképen, hogy az idei évi mérleget most lezárják és a közgyűlést a jövő évi január első felében összehívják. Az igazgatósági és választmányi tagsági állásokat kompromisszum értelmében töltene be.

A küldöttség arra kérte Andrassy Gyula grófot, a Szalon elnökét, hogy amennyiben a Szalon elnökségéről lemondani szándékozik, ettől a szándékától álljon el és vállalja el a M. I. E. N. K. elnökséget. Felkérte továbbá egy társadalmi mozgalom vezetésére, amely azt célozza, hogy a M. I. E. N. K.-nek és így a modern művészek egy igen jelentékeny csoportjának, a mely ma már ötven tagot számlál, a főváros területén külön kiállítási épületet építsenek.

Andrassy Gyula gróf válaszában kijelentette, hogy kíváncsúnak tartja a M. I. E. N. K. közreműködését a szalonban. A mai nap folyamán meghallgatja a Nemzeti Szalon igazgatójának előterjesztését és oda fog hatni, hogy a békés megoldás létrejöhön. E mellett eleget kíván tenni annak az óhajnak, hogy a M. I. E. N. K. részére külön kiállítási palotát létesítsenek. A M. I. E. N. K. elnökségét örömmel elvállalná.

* A föld. (Irta Gallovich Jenő. Az Athenaeum kiadása Budapesten.) Jó hangzású név a magyar irodalom hívatott művelői sorában a Gallovich Jenő neve, akinek most jelent meg hetedik kötet munkája. Gallovich Jenő az előkelő irodalmi ízlés, cizellált finomságu novellák íróinak mindjobban ritkuló gárdájához tartozik, akik óvakodnak a szertelenségektől, nem mániakusai az erőltetett új formáknak, nem utaznak a képtelen allegóriák még képtelenebb leírásában, hanem egyszerű formák keretében is eléri azt a hatást, melynek titka a gondolatok mélysége, a megírás nemes egyszerűsége, könnyű megérthetősége, s a szélsőségektől való tartózkodás. Gallovich Jenő új könyvében, melyet Rákosi Jenőnek, a klasszikus iskola nagynevű képviselőjének dedikál, tizenkét válogatott novellát ad olvasmányul, aforizmákat ír asszonyokról az asszonyoknak s Keresztények című egy felvonásos római történetében színes képét adja a kereszténység első mártírjainak. A novellák szociális életigazságokat tárgyalnak érdekes, vonzó történetek keretében, melyek közül a legbravurosbab a pozsonyi Toldi-kör irodalmi pályázaton kitüntetett pályamű: A gyerek. Egy kis hivatalnok családot tragédiáját írja le ebben a szerző meghatározó szavakkal, erős megérzéssel, nagy hatással. A gyerek beteg. Az orvos enyhább vidékre küldi a lázban gyötrődő kicsikét. A lesújtott szülők kétségbeesetten beszélnek meg vigasztalan helyzetüket, nincs pénz, amivel eleget tehetnének az orvos rendelkezésének. A férj minden segély-

forrása kimerült, a ridegszívű bankár már több előleget nem akar adni, a gyerek el fog pusztulni. A tehetetlenség kétségbeesése üli meg szíveiket. Ekkor nagy elhatározás fogamzik meg az asszony, az anya lelkében. Elindul a kálváriára. Ragyogó szépségével beállit a lelketlen pénzeszsákhöz és könnyes szemekkel könyörög előlegért. A bankár alig figyel az esdeklő szavakra, még csak fel sem néz írásából. Amikor végre feltekint, megkapja az asszony ragyogó szépsége, vad, állatias indulatok csapják meg. Belemarkol az előtte halomban heverő aranyba és aljas, becestelen kívánság fejében felajánlja az asszonynak. Az asszony odaadja magát a gyerekért. Mesterien van leírva a szerencsétlen asszony találkozása a férjjel, akinek töredelmesen vallja be szerencsétlen bukását. A gyermek meghal és a magára maradt két ember üres szívvel, soha be nem heggedő sebbel viszi tovább az élet martíriumát. Ez a kis novella igazi gyöngyszeme Gallovich könyvének. Ezért az egy novelláért is a legfeltétlenebb dicséret illeti meg a szerzőt, akinek többi munkája is egy kiváló tehetségű írónak minden nagy kvalitását dicséri. A könyvet, mely az Athenaeum kiadásában csinos kiállításban jelent meg, sok gyönyörűséggel olvashatja mindenki, aki méltányolja a szépet, az életből vett történeteknek színes megírását.

H. G.

* Az Arany János Társaság május hó 22-én, szombaton délután öt órakor, Temesvárott, a m. kir. állami főreáliskola dísztermében felolvasó-ülést tart. Az ülés tárgysorozata. 1. Czirbusz Géza dr., rendes tag: Homunculus, a nagy törtető. Hammerling Rikárd gunyos eposza. (Második rész.) Felolvassa: Gálos Rezső, rendes tag. 2. Hoffer Imre, rendes tag: Költmények. (Székfoglaló.) 3. Szávay Zoltán dr., vendég: Költmények.

* Új képiállítás. A Könyves Kálmán cég mintájára szebbnél-szebb művészi reprodukciókból rendezett most kiállítást Weisz Leó. A nagy művészi reprodukciók nagyon kedvező árak mellett részletfizetésre is kaphatók. A tárlat megtekintése díjtalan.

* Új műsor az Urániában. Páratlan érdekeségű új műsort mutat be az ünnepnapon az Uránia színház. Különböző-különb mozgókép-képek játszódnak le a nézők előtt, valamenyny legújabb szenzációja a mozgókép-képszetnek. Nagyszerű látványt nyújt London természet után készült pazar látképe. A világ legnagyobb városa számtalan érdekességével percek alatt vonul el szemünk előtt. Egy oroszországi medvevadászat izgalmas lefolyásával nagy érdeklődésre tarthat számot. Látjuk a vadászat előkészületeit, a szánokban érkező vadászokat, a rengeteg átkutatását, a menekülő vadakat, végül az eredményes vadászat lefolyását. Ez a kép egyike a legtökéletesebbeknek, amit a kinematografia produkált. Nagyszerű bohózat Bisson soványító szanatóriuma, mely groteszk komikumával állandó derűtségben tartja a nézőt.

791

* A francia forradalom. Páratlan érdeklődés mellett adta elő a múlt héten az Uránia-színház Pekár nagyszerű új darabját, A francia forradalmat. A nagy érdeklődés mellett szűknek bizonyult az Uránia-színház és sokan távoztak anélkül, hogy a darabot láthatták volna. Ez és többek kívánsága, akik már látták a darabot, de újból szeretnék látni, indította arra az Uránia igazgatóságát, hogy jövő hétfőn és kedden este ismét előadja a nagyszerű darabot. A francia forradalom mindkét este 8 órakor kerül előadásra.

791

Fegyveres támadás egy aradi tanító ellen.

Boszu a tanítvány miatt. — Merénylő suhanc.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 19.

Egy aradi elemi iskolai tanító, fegyelmi jogával élve, megbüntette iskolájának egyik leánynövendékét. A leány unokabátyja ezért boszút forralt a tanító ellen és ma délután, mikor az tanítványaival az utcán sétált, megtámadta őt. A támadó — egy asztaloslegény — törős bottal és a gyermekek állítása szerint revolverrel hajszolta a tanítót utcákon keresztül és csak rendőri közbelépés mentette azt meg a súlyosabb bántalmaktól.

A botrányos és szokatlanul izgalmas esetről tudósítók ezeket jelenti:

Stegena Andor, a fürj-utcai állami elemi iskola tanítója, ma délután, kevéssel két óra előtt ment iskolájába. Tanítványai már ekkor mondták neki, hogy egy legény van az iskola udvarán, aki őt megakarja támadni. A tanító csakugyan látott az udvaron ólálkodni egy 19—20 éves suhancot, akiről a gyermekek azt mondták, hogy az Pap Milán asztaloslegény, Karácsonyi Margitnak, az iskola egyik növendékének unokabátyja. Stegena kiüzent az iskola-szolgával a legénynek, hogy hagyja el az iskolaépületet. Pap nem hallgatott az intésre, sőt felment az első emeletre és ott sétált a folyosón.

Stegena kettőtől háromig tanított, három órakor pedig torna-óra következén, kivezényelte a IV., V. és VI. osztály növendégeit az udvarra, hogy onnan a környező utcákban sétagyakorlatra vigye őket. Az asztaloslegény az udvaron várta őket egy bottal a kezében. Mikor a tanító a gyerekeket sétára vezette, ő mindig nyomukban volt. Egyszerre csak a gyerekek odamentek a tanítóhoz és kiáltani kezdtek:

— Vigyázzon tanító ur! Le akarják ütni!

A tanító hátranézett és látta, hogy a legény botjával hadonászva feléje tart. Futólépést vezényelt vissza az iskolába. A suhanc utánuk futott. A Virág-utcában már egészen a csapat közelébe ért és fenyegetni kezdte a tanítót, a hátul levő gyerekeket pedig botjával ütötte. A gyerekek nagy jajveszékélésbe törtek ki; a tanító egy ház kapujába menekült, de nem tudott bemenni, mert az be volt reteszelve. A suhanc utolérte a tanítót, megragadta annak kabátját és ütlegetni kezdte. Ekkor egy hatodosztályos fiú követ ragadott fel az utcáról és megdobta vele a támadót. Ez kiejtette kezéből a botot, amelyből egy éles tör esett a földre. Mialatt Pap a botért lehajolt, a tanító a kapun, melyet a lármára kinyitottak, bemenekült a házba. Ugyanekkor a gyerekek állítása szerint, Papnak a zsebéből egy revolver esett ki. A suhanc felkapta a tört és a revolvert s a tanító után akart rohanni. Az bezárta maga után az ajtót s addig nem ment ki, amíg a gyerekek rendőrt nem szaladtak. Ekkorára a merénylő elmenekült.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélt Stegena tanítóval, aki ezeket mondta:

— Tanítványaim régóta panaszkodtak nekem, hogy Karácsonyi Margit, aki a negyedik osztálynak egyik legrosszabb növendéke, rosszra csábítja őket. En ezért megmondtam a 14 éves lánynak, hogy ha nem akar tanulni, inkább hagyja el az iskolát. A leány ekkor még szemtelenebbül viselkedett és mikor ezért büntetésből ki akartam állítani, kiszökött az is-

kolából. A leány anyja és nővére ma eljöttek hozzám és ezért felelősségre akartak vonni. Megmondtam nekik, hogy miként viselkedik a leány az iskolában. Ők azonban úgy látszik nem elégedtek meg ezzel, hanem panaszkodtak Pap Milán előtt, aki a leány unokabátyja. Valószínűleg ezért támadott meg engem a legény és kis hija, hogy le nem szurt.

Stegena bejelentette az esetet felettes hatóságánál, a rendőrkapitányságnál pedig életveszélyes fenyegetés, tetteges bántalmazás és becsületsértés miatt jelentette fel Papot.

Az örök pályaudvar.

✱

Nem jártak még a földön sűrű évezredek, Már állt a pályaudvar, a bádoggal fedett. Tornáca, váró-odva, a füstös és setét, S hogy ujat építenék, már akkor sürgeték.

Az Isten mentegette a mulasztást ekép: „Látjátok: a világot teremtettem meg ép”. Alig, hogy ez elkészült, zuhant a vízőzön. „De most az állomás lesz, amelyik sorra jön”.

Es teltek történelmi, zajos évezredek, S az építés megint halasztást szenvedett. Pun háboruknak sorsa ez ügyre is kihat, Máskor meg elhalasztják népvándorlás miatt.

S tehetnek vajjon arról a döntő tényezők: Hogy a mohácsi vész is váratlan közbejött? Passarovici béke az ügynek szinte árt, Még várhat néhány évig, eleddig hogyha várt.

Igy jut egy-egygyel lejjebb a századok fokán Egyszer az exlex, másszor meg Bosznia okán, Sőt a világon minden akként forog, pereg, Hogy Arad ezt a vágyát sohase érje meg.

És áll a pályaudvar; derékig por lepi, Már vakolata sincsen, de az mindegy neki, Rozsdás bádoggfejében a gondolat setét: Mi fogja újra, újra megnyujtani életét?

Robotos.

Öngyilkosság a kártya miatt.

Kifosztott vendéglős.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 19.

A főváros bűnrejtelméből ismét egy olyan adat jutott napvilágra, amely megdöbbentő módon igazolja a pénzszerezésnek azt az aljas módját, amelylyel egyes zughelyiségekben a hiszékeny embereket fosztják ki. A hamiskártyázás banditáiról van szó, akik mint a vérebe a szagra, jelennek meg Budapesten azokban a kétes hírű helyiségekben, ahová csak tévedésből kerül be a gyanutlan idegen. Külön kártyaszobákban, tanuk nélkül fosztják ki a rendszerint leitatott pasast, a jó duzzadt erszényű „palit”. A rendőrség ugyszólván tehetetlen ezekkel a notórius alakokkal, akik úgy intézik dolgaikat, hogy mindig sikerül nekik kisiklani a büntető igazságszolgáltatás kezei közül. Egy fővárosi vendéglős kifosztásáról ad most hirt budapesti tudósítónk. A „pali” ebben az esetben életével fizetett meg a könnyelmű játszmáért, öngyilkos lett. Az esetről a következő tudósításunk szól:

Tenner Zsigmond, a Thökölly-utca 27. sz. alatti polgári kaszinó tulajdonosa, Sztojanovics Antal Csömöri-utcai vendéglőjében lerészegedett. Ezt látva a vendéglős, el üzent Hlatky Sándor Rákóczi-utcai vendéglősnek, jöjjön el hozzá, mert egy „pali” van nála. Hlatky el is ment cimborájához és együttesen teljesen kifosztották Tennert, aki még a felesége éksze-

reit is elkártyázta. A szerencsétlen ember, mikor már egy fillérje sem volt, kétségbeesésében föbelőtte magát és meghalt.

— zvegye ma feljelentette a rendőrségnél a sipistákat, akik semmit sem akarnak visszatartani neki a hamis kártyázással szerzett pénzből, dacára annak, hogy az asszony békés uton is hajlandó lett volna velük kiegyezni. A rendőrség megindította az eljárást a vendéglős kifosztói ellen.

HIREK.

— Nyilatkozat. Az Aradi Közlöny 1906. nov. 16. és 18. számaiban Visontay Kálmán aradi főgymnáziumi tanárra vonatkozólag több rendbeli közlemény jelent meg. Kijelentem, miszerint a cikkekben foglalt dolgok téves és rosszakaratu információkban közöltettek lapommal és ezek alapján irattak meg. Személyes tapasztalatom, hogy ezen tényállások a Visontay Kálmán ellen indított rosszakaratu, személyes hajsza folytán tévesen kerültek forgalomba. A tényállások valótlanosságáról nemcsak mások információja, hanem saját tapasztalatom alapján is meggyőződtem s így az összes tényállásokat és az azokhoz fűzött következtetéseket visszavonom, kijelentve, hogy Visontay Kálmánt sérteni nem akartam és az ezen ügyből Visontay Kálmánra háruló méltánytalanságok fölött sajnálatomat fejezem ki. Stauber József.

— A király automobiljai. Bécsből táviratozzák: Ma délelőtt mutatták be a felségnek azt a 3 automobilt, amelylyel a királyt Solms Sándor herceg kezdeményezésére az osztrák automobil-klub ajándékozta meg. Az automobilklubot ez alkalommal Pallavicini örgróf képviselte. Őfelsége szeretetreméltóan elbeszélgetett az örgróffal, akinek megköszönte a klub ajándékát.

— A kolozsvári egyetem zászlószentelése. Kolozsvárról táviratozzák: A kolozsvári egyetem ifjúsága ma avatta fel a nemzeti színházban új zászlaját. Jancsó György rektor mondott nagyobb beszédet. Azután Apponyi Albert gróf zászlószögbeverése következett. Azt hitték, a miniszter fel fogja használni ezt az alkalmat, hogy hosszabb beszédet mondjon, de a miniszter a szögbeverésnél csak ennyit mondott:

— Legyenek e zászló alá gyűltek mindenkör a független magyar nemzetnek hű erőtényezői.

Általános feltűnést keltett, hogy Metianu gör. kel. érsek képviselője az ünnepélyen nem jelent meg.

— Kossuth diszpolgári oklevelének átadása. A tanács a jövő hét elejére tervezte Kossuth Ferenc diszpolgári oklevelének átadását. Közbejött azonban a kereskedelmi miniszter betegsége, amiért is Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő most Budapestről levélben arra kérte Varjassy Lajos polgármestert, hogy a diszpolgári oklevél átadását halasztásuk el. Barabás a napokban Aradra érkezik és akkor megállapítják az átadás dátumát.

— Budapesti pályaudvarok kitelepítése. „A Nap” ma esti száma szerint — mint budapesti tudósítónk jelenti — az a terv merült fel a központi pályaudvar kérdésének megoldására vonatkozólag, hogy a nyugati és keleti pályaudvarokat a város külhatárába telepítik ki és a Rókus-kórház telkén a föld alatt egy hatalmas földalatti központi pályaudvart építenek.

— Kaas Ivor báró állapota. Budapesti tudósítónk jelenti: Kaas Ivor báró állapotában az éjjel rosszabbodás állott be. Az éj nagy részét a beteg nyugtalanul töltötte, csak reggelre állott be állapotában javulás.

— A pécska—nagy-laki vasut engedélyezési tárgyalása a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumban e hó 17-én tartatott meg. A tárgyaláson Stettina dr. miniszteri tanácsos elnökölte alatt jelen voltak: A kereskedelemügyi miniszterium részéről Halászy dr. osztálytanácsos, Kricsfalusy műszaki tanácsos, Trozanyi felügyelő, Oláh dr. titkár, a vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről: Koromzay F. főfelügyelő. Képviselve volt a cs. és kir. közös hadügyminiszterium, a m. kir. pénzügyminiszterium, a posta és távirda vezérigazgatóság. Az érdekelt A. Cs. E. V. részéről megjelentek: Fábry Sándor dr. vezérigazgató, Sármezey Endre igazgató, Gellényi Ernő főfelügyelő. A vasut engedélyezésének tárgyalása folyamán forgalmi, közgazdasági és műszaki szempontból kifogás nem merült fel. Az építési tőke: 2.220.000 koronában állapított meg. A költségfedezet tárgyalása alkalmából az Acsev. bejelentette, hogy az építési tőkéhez törzsrészesvények ellenében Nagylak, Szemlak és Sajtény községek 100—100 ezer, összesen 300 ezer korona hozzájárulást szavaztak meg, mely határozatok azonban még nem nyertek jóváhagyást; a szükséglet többi részét részint a törvényben biztosított államsegélyből, részint mintegy 1.700.000 korona újabb címlet kibocsátása útján óhajtja fedezni. Egyszersmind rámutatott a vasut arra, hogy ez a tervezett 37 kilométernyi hosszú s csak két kisebb község újabb forgalmát felölelő vonal mint h. é. vasut egyáltalában nem érvényesülhet, azonban nyilvánvaló annak azon értelemben való nagy közgazdasági jelentősége, mely tervezésének alapját is képezte, hogy e vonal kiépülte folytán az Acsev. csanádi vonala leendő tetemesen legrövidebb utirány az Erdély—fiumei forgalomban s egyben bejelentette, hogy az általános forgalom megosztási elvek és szabályok alapján igényt tart, — mint a legrövidebb szállítási utirány — a Mávvál a forgalom megosztására, annál is inkább, mert a szállító közonség jogos érdeke az s általában nemzetgazdasági érdekek teszik indokoltá ezen legkevesebb költséget s időt igénybe vevő szállítási irány honorálását. Erre nézve a vasutársaság részletes számításokkal támogatott írásbeli beadványt nyújtott be, melyben a pécska—nagy-laki vasutnak közlekedés politikai fontosságát és a forgalom megosztásának szükségességét, jogosultságát és előnyeit kimutatta s egyben a lehető legalacsonyabb forgalom megosztást kérte, hogy minél inkább könnyítse és biztosítsa a vonal kiépítésének lehetőségét.

— Az Aradi Katolikus Háziasszonyok Egyletének cselédotthona. Az Aradi Katolikus Háziasszonyok Egyesülete cselédotthont akar létesíteni s ebbeli törekvéséhez a törvényhatóság anyagi támogatását kéri ma benyújtott terjedelmes kérvényében. A kérvény erre vonatkozó része így szól: „1. A város által cselédmenház építésére és fenntartására cseléd beiratási díjakból gyűjtött tőke egy megfelelő részét, — 2. a cseléd beiratási díjakból átengedendő megfelelő évi hányadban való részesedést. Ha ez nem volna lehetséges, úgy kérjük a tekintetes törvényhatósági bizottságot, hogy bennünket valamely nagyobb évi segélyben részesíteni és építendő otthonunk részére a város központjában lévő 1000 □-ölnyi területet díjtalanul átengedni kegyeskedjék.” A cselédnevelést mindenki fontos kérdésnek tekint és annak támogatását nem is tagadhatja meg a törvényhatóság, de természetesen csak az esetben, ha a cselédnevelő intézet nem csak egy felekezet céljait akarja szolgálni. Nem tartjuk azonban helyén valónak anyagi támogatásban részesíteni a felekezeti alapon fölláltatandó cselédotthont.

— Pestis járvány. Genuából táviratozzák: A „Sokoló” szerint Danjagó de Chillében kiütött a pestis járvány. Husz ember meghalt, ötszázan megbetegedtek.

— Birói kinevezés. Somkuty Sándor bajai járásbírói jegyzőt a battonyai kir. járásbíróshoz albiróvá nevezték ki. Somkuty hosszabb ideig teljesített szolgálatot az aradi törvényszéknél.

— Andrassy Manó gróf balesete. Fővárosi tudósítónk jelenti: A Budapesti Polo-Klub által ma délután Izabella főhercegnő jelenlétében rendezett poló-mérkőzésen sajnálatos baleset történt. A mérkőzésen két csoport játszott egymás ellen. Az egyikben a fiatal Andrassy Manó gróf, Andrassy Géza gróf fia is játszott. Játék közben egy erősen megdobott keményfalabda Andrassy Manót halántékán találta és sebet ütött rajta. A fiatal grófnak rögtön le kellett szállni a lováról. Alighogy a földre ért, elájult. Nagy ijedség támadt a játékosok között. Mentőket hívtak, akik nagynehezen magához térítették a fiatal gróft. A sebet bekötözték és a gróft automobilon hazaszállították. Sérülése nem súlyos természetű.

— Keszler Ede lemondása. A szerbiai háborús készülődések idejében Keszler Ede aradi színművész lemondott tisztí rangjáról. A hivatalos lap mai száma erre vonatkozólag a következőket közli: Keszler Ede tisztí rendfokozatának megtartása nélkül saját kérelmére a honvédség kötelékéből elbocsátott.

— Aradi pénzhamisító elfogatása Amerikában. Egy notórius pénzhamisító elfogatásáról érkezett ma hír Amerikából. Pintye György Aradon jól ismert pénzhamisítót állítólag Newyorkban letartóztatták. Pintye detektív volt a budapesti rendőrségnél, de onnét különböző manipulációk miatt elbocsátották. Akkor Aradra költözött és nagyban gyártotta a hamis ezüst forintokat. Behálózta Arad- és Temes megye egy részét s a hiszékeny embereket megkárosította. Többször folyt ellene vizsgálat, de mindig kibujt a törvény keze alól. A legutóbbi vizsgálat alkalmával olyan adatok derültek ki, hogy biztosan elítélték volna. Pintye nem várta meg azt, hanem kiszökött Amerikába. Egy aradi szücsmesterhez ma érkezett levél szerint a mester az újvilágban is hamisított pénzeket, s emiatt letartóztatták. Ott aligha szabadul meg a büntetés elől olyan könnyen, mint itthon.

— Megszökött hadapródok. Berlinből táviratozzák: A Lokalanzeiger írja, hogy a kamenicai hadapródiskola 11 növendéke megakart szökni Belgrádba, hogy a szerb hadseregbe való felvételüket kérjék. Szigorú vizsgálatot indítottak ellenük.

— A szerelem ára. Budapesti tudósítónk jelenti: Fülöp Róza munkásleány és Fülöp István légszeszgyári munkás, már hosszabb idő óta vadházasságban éltek egymással. Az utóbbi időben a leány észrevette, hogy Fülöp István kezd elhidegülni iránta és más nő barátságát keresi. Ez annyira elkésértette, hogy boszut forralt a férfi ellen. Ma reggel Fülöp István kínzó fájdalomra ébredt fel és amint körülnézett, látta, hogy a leány véres borotvával forgolódik körülötte. A leány, hogy Fülöp István mást ne szerethessen, a hűtlen embert eunuchi tisztségre képesítette. Fülöp Rózát súlyos testi sértés miatt letartóztatták. A fiut a kórházba vitték.

— A Központi kabaretjában már csak három estén át fog szerepelni Arabella, a széphangu néger énekesnő. Pénteken nagy intim estély lesz.

— Sirok és sirkertek kiültetését a legszebb kivitelben jutányos áron elvállalja Scherhag Testvérek kertészete Orczy-utca 26. sz. 1974

— Valódi angol tennisz verők, tennisz hálók és labdák, futballok, füles labdák, diabolók, mindennemű illatszerek, kefeárúk és bőrárúk, különösen nagy választék női bőrtáskákban, mélyen leszállított árban lesznek eladva Hegedüs Gyula kefe, illatszere és pipere üzletében Arad, Andrassy-tér 15. 41

— A legkiválóbb német orvos-tanár, a nemrég elhunyt Hoffa dr., csúszos és köszvénybajos betegeit Pöstyénbe küldte. A fürdő világ-hírű iszapforrásainál sok ezer beteg talált gyógyulást. 2062

— A Gambrinus éttermében állandóan mozgófénykép a kertben. Minden vasárnap délelőtti katonazene. Tisztelettel Kánya Géza. 1567

— Szeplők és májfoltok ellen használjon eredeti Kárpáti-féle Benzoetej-crémet és Benzoetej-szappant. Kapható a készítőnél: Kárpáti János gyógyszerárán Arad, Boros Béntér 15. szám. 893

— A legdivatosabb és legtartósabb férfi- és gyermek szalmakalapok parti vétel folytán míg a készlet tart, a legolcsóbb árért Sztruhár Györgynél Deák Ferenc-utca 30. szerezhetők be hol mely elleni károokra rákák is biztosíthatók. 2011

— Gyermekek oly makacs székrekedései ellen naponként éhgyomorral 1—2 evőkanál valódi Ferenc József-készítményt adunk. — Ezen természetadta legtisztább ásványvizet még a legérzékenyebbek is szívesen veszik. Gyomor-, bél- és vértisztító hatása gyors, biztos és rendkívül enyhe. — A „Ferenc József”-készítménynek egy családban sem szabadna hiányoznia.

— Intés kezdőknek falkutyák neveléséhez. Miután egy faj iránt magunkat elhatároztuk, gondoskodjunk nemcsak törzsnévelő-kutyákról: kiváló képesség és tulajdonságokkal, bizalmas neveléssel. A neveléshez használjuk a legkiválóbb tápanyagokat. Ha egy vagy több nősténykutyát van, akkor a felnevelést be kell várni. Az első nagy dagasztást és gyenge vérzéssel mutatkozik, ezt rendszerint az állat arculja el, hogy egyik a másik után szalad. A nősténykutyát ilyenkor megkötjük, vagy zárt udvar vagy zárt kertben tartjuk. Az első felhevülés a 7—10 hónapban lép fel, melynek zavartalanul kell eltelnie, míg a második felhevülésnél 5—7 hónap; a későbbi egy emelhim elé vezetjük, még pedig a 9 napon, mielőtt a vér és világosabb és vizessé válna, ez esetben az egyet a kitélést elegendő. Neveléshez használjuk a nemcsak származású legjobbat a lakók: vadaskutyáknál az orr és kepeségére kell ügyelnünk, minden más fajnál a nagyság, testalkat és szőrre kell nagy gondot fordítanunk. 63 nap után jönnek a fiatal kutyák világra, szuszogás, hogy előre szalmával vagy szénával megrakott helyről, valamint világos és kellemesen temperált helyiségből gondoskodjunk. Első napokban a nősténykutyát kölykeivel magukra hagyjuk, de feltétlenül szükséges (már előbb is) hogy a nőstényt tejtartalmu táplálékkal etessük. 4—6 nap után a kölyköket más eledellel szoktatjuk, amennyiben a fiatalok Puppi-bisquit-jét tejjel felhívva és esetleg hússal keverve nyújtjuk a fiatal kutyáknak. A beteg kölyköket etessük kezdetben Fattinger csukamajolajos bisquitjével és miután erősebbek, Puppi bisquitjével. 3—4 hónap után kezdjük az etetést Fattinger kutyapogácsával, miután a táplálék rizs vagy ételmaradékokkal keverve. Kapható Polsterer Henrik állatápoló gyárán az U. N. Neustadt. Idősebb kutyák ez tan először etetést veszik a kutyapogácsát, mely szárazon adva a fogakat erősíti. Így es fog általa tisztán tartatik, a rágas közt képződő ával nagy befolyással van az emésztésre. Okaodjunk az idősebb vagy fiatal kutyákat kizárólag csak hússal etetni, mert ez határozottan szeszélyt, szírt és helyeket, torokbajt, lustaságot stb. idéz elő; zabrost, vagy tengeri-liszt tisztán adva, hevesen tüzesíti testüket, minnek következménye bel vagy gyomororváj.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 171

A kiváló bőr- és lithumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes ásványvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 9.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Elmaradt kirándulás. Tudvalevő, hogy az állami birtokok megtekintésére miniszteri engedély szükséges. Az Aradi Turista Egyesület ez évi programjába a mezőhegyesi kirándulást is felvette a látogatás iránti engedélyért folyamodott a földmívelésügyi minisztériumhoz. A miniszter azonban azon megokolással, hogy vasárnap általános munkaszünet van, a mezőhegyesi ménesbirtok látogatását csak hétköz-

napra engedélyezi. Tekintettel arra, hogy az egyesület hétköznap nem rendezhet kirándulást s mivel a miniszter csak a vasárnapokat jelezte munkaszünetes napoknak, az egyesület kérni fogja, hogy ezen szép kirándulás, melyre már eddig 283-an jelentkeztek, valamelyik nem munkaszünetes ünnepnapon legyen megtartható. Ennélfogva az egyesület igazgatósága ez uton értesíti a mezőhegyesi kirándulásra jelentkezőket, hogy a május hó 23. árá kitűzött kirándulás bizonytalan időre elmarad.

TARKASÁGOK.

(A gyomor-rák.) Az aradi orfeumok tagjai előadások után az éjjeli órákban mindig összeülnek és vidáman eldiskurálnak vacsora közben. Tudni kell ugyanis, hogy az artisták rendszerint előadás után vacsoráznak és így nem esz, ha egyik-másik hajnalban fejezi be a vacsoráját. Ez különösen egy sorány kis artistára vonatkozik, aki feltétlenül díjat nyerne akármelyik nemzetközi evés-versenyen. Ha éjjel tizenkét órakor leül enni, hajnali három órakor még csak a harmadik tál ételnél tart. Hol van akkor még a tészta, a gyümölcs, a sajt, a fekete.

Egy éjszakázó idegen hosszú ideig nézte a kis evőművész pompás falatozását.

— Csodálatos dolog ez, — mondta az idegen a mellette ülő komikusnak, aki szintén nagy elragadtatással nézte sovány kartársa bámulatos étvágyát.

— Hogy tud ez a kis ember ennyit enni, — sopánkodott az idegen.

— Gyomor-rákja van, — mondta a komikus.

— Rák van a gyomrában? És mégis ennyit eszik.

— Hisz épen azért eszik ennyit.

— Hogy-hogy?

— Mert kettőn esznek: ő és a rák.

(Operaelőadás zene nélkül.) Egy szamosújvári újságban olvastuk a következő színházi esemény híret:

Az első opera. Krémer Sándor társulata az elmúlt héten több kodres estét szerzett városunk színházlátogató közönségének. Ezek között a műértő közönségnek különösen kedves volt a Hoffmann-moséinek előadása. Es ezt az estét nemcsak a kritikus, hanem a krónikás is feljegyzí, miut az első operaelőadást Szamosújvárt. Igaz ugyan, hogy hiányzott egyik legfőbb kellék: a zenekar és a darabban sok volt a zenénélküli szöveg, de — ami fő — az egész előadásnak megvolt az operai jellege.

No, ez szép lehetett, opera zene nélkül és szöveg zene nélkül. És minden nélkül. De opera volt!

(A cipő-éffer.) Ilyen is van. Egy nagyváradipézt önértetében bántott egy kereskedőnek az az állítása, hogy nem sajátkezűleg készíti a cipőket, hanem veszi. Megnyilatkozott tehát a sértett önértet ilyen stílusban:

Miután ön azt állítja, hogy azon cipők, melyek nálam rendelve lesznek, nem a saját műhelyemben készülnek, hanem öntől vásárolok: kijelentem, ha ezen állítását be nem bizonyítja, ön egy jellemtelen, piszkos, aljas ember, aki csak ily piszkos kapzsisággal tud megélni. Berkovits Herman, cipész.

Nagyváradon ilyen önértetések a cipészek. S milyen szótárak van! Az bizonyos, hogy írni tudnak. Most lássuk a cipőket.

IDEGENEK ARADON.

— Május 19. —

Fehér Kereszt szálloda. Kovács Lajos utazó Budapest. — Guttman Mihály utazó Budapest. — Ruch Oszkár utazó Budapest. — Szabados Dezső ügyvédjelölt Kolozsvár. — Lax Sándor utazó Budapest. — Dénes Ede utazó Nagyvárad. — Székely Gyula utazó Kecskemét. — Sándor József utazó Bécs. — Nachmann Lajos utazó Budapest. — Steinbeck Henrik utazó Budapest. — Glück Rudolf kereskedő Budapest. — Molnár Róbert utazó Budapest. — Szász Odön utazó Budapest. — Boniezer Alfréd utazó Budapest. — Halász Tivadar utazó Budapest. — Kohut Ármin utazó Bécs. — Gaál István reszelőgyáros Budapest. — Komlós Aladár utazó Nagyvárad. — Nánthán Mór dr. ügyvéd Kolozsvár. — Fejér Gábor banktisztviselő Budapest. — Barta Sándor utazó Budapest.

Központi szálloda. Angletta Arnold máv. felügyelő Budapest. — Behér Ignác utazó Budapest. — Dentocz Nándor utazó Budapest. — Popper Zsigmond kereskedő Temesvár. — Rosen László utazó Bécs. — Eisler Miksa utazó Budapest. — Roth Dezső dr. ügyvéd Temesvár. — Löwinsky Ármin tanuló Pozsony. — Plánik János utazó Morva. — Ségel Mihály Bécs. — Fellner Gyula utazó Bécs. — Rosenthal Adolf utazó Bécs. — Onestler Dezső utazó Bécs.

Vass szálloda. Szemere Katalin magánzó Nagybecskerek. — Egi János mészáros Ujvidék. — Figdor Lipót utazó Bécs. — Zsolnai Frida színésznő Budapest. — Seper Lajos főpincér Petrozsény. — Dreschner Adolf utazó Budapest. — Merkler B. kereskedő Temesvár. — Szekrényi Lajos földbirtokos Mezőbányhegyes. — Petrovics István mészáros Pécs. — Szalay István mészáros Nyiregyháza.

Pannónia szálloda. Kovács Lajos magánzó Arad. — Havas Adolfné vendéglősné Gurahonc. — Nabraszky Gyula ügyvéd Körösbánya. — Koromzay Frigyes biztos Budapest. — Jovánovics Dragomir hivatalnok Páncsova. — Wolfinger Vilmos utazó Budapest. — Georgia János esperes Borosjenő. — Havas Gábor gör. kel. lelkész Lipka. — Hügl Gottfried utazó Bécs. — Weisl Adolf kereskedő Tauc.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

A gabonaárak emelkedése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 19.

A rendellenes időjárás kedvezőtlen hatása az általános mezőgazdasági állapotra mindinkább jobban jut kifejezésre.

Már a vetésekről, mint olyanokról nyilatkoznak, amelyek a jövőt illetőleg, csak sivár képet mutatnak.

Mint hogy pedig a mostani idő is olyan, hogy a kálátásokat hamarabb rontja, mint javítja, érthető az irányzat rendkívüli megszilárdulása.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 19.

Amerika 1-1 olcsóbb. 5 ezer métermázsza változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri májusra	7.75—7.76	7.82—7.83
Buza májusra	1.5—1.501	14.20—14.2
Buza 1909 októberre	12.77—12.78	12.79—12.80
Rozs októberre	9.9—9.91	9.93—9.94
Zab októberre	7.51—7.56	7.64—7.65

Zárul 5 brakor.

Osztrák hitelrézvény ... 638.75

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos
Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a fiók posta mellett.

MEGNYILT!

1795

Arad város legszebb, legkellemesebb pompás üdülőhelye, az újonnan átalakított

Mihályi Gyula Baross-parki-Kioszkja.

Vasárnap délután 5-től 7-ig katonazené.

SARG-féle 60
KALODONT
FILLÉR
LEGJOBB
FOG-CRÉM

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

X. X. Átvesszük. Az említett közlés sajnálatos tévedés következtében történt.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Mű-or 1909. május 20-án, csütörtök:

1. Milyen szakál. Kacagiaró. — 2. A boszu. Dráma. — 3. Medvevad-szat Országszában. T-m-szet után. — 4. A szelem. Dráma. — 5. Spiritizma betörés. Bohózat. — 6. London. Természet után. — 7. A szép nizzai nő. Színes látványosság.

8. Soványító szanatórium.

Bohózat. Irta: B'sson. Párisi művészek előadásában.

Előadások délután 3 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Csúraszda.

Hétfőn és kolden este 8 órakor

A francia forradalom.

3 felvonásban. Irta: Pekar Gyula. 188 színesen vetített és 12 mozgófényképpel.

NYILTTÉR.*

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb

üveg, porcellán és masdókészletek.

Nagy vá- függő és asztali lámpákból
laszték

Legjutányosabb forrás

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű chira- és alpaca-ezüst dísz-
tárgyak, ugyisintén elsőrendű evőeszközök.

Képekeretezéshez órlási választék

Legjobb szerkezetű

2051

jégszekrények

minden nagyságban kaphatók.

FISCHER MÓR, Andrásy-tér 20. szám
Fischer Elek-palota.

Megyei és vár ei telefon szám 569.

Legnagyobb kitüntetés
Arany államérem „Nürnberg 1906”

Globus
Tisztítószert

jobban tisztít
mint minden-
féle más.

5861—III.

Legnagyobb kitüntetés
„Grand Prix” St.-Louis 1904.

Ujdonság! Szabadalmazott
legújabb szerkezetű!

Magas nyomású **NYERSOLAJMOTOR**
és
5861

SZIVÓGÁZ-MOTOROK LÖRŐ óránként
1—2 fillér.

BENZIN-GŐZMOTOROK ÉS LOKOMOBILOK.

Legjobb minőség! Jótállás! Olcsó árak!

E. PLEWA mérnök & Co. MOTORGYÁR
Becs (Wien), XVII 3, Wattgasse 78—80.
Budapest, V, Nádor-utca 35. sz.

Valodi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú
teljes férfiruhához
(kabát, nadrág és mellény)
elagondó, csak

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20—K-ért, szint-
egy felöltőszövetet, turisztalónt, helyemkamarát stb.
gyári árakon küld a miot megbízható és szolid cég min-
dehitt isu ert postgyári raktár 5861

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánnevű élvez, ha
szöveteszkütségletét közvetlen Siegel-Imhof cég-
nel, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentéke-
nyek. Szabott, legolcsóbb árak. Órlási válas-
t k. Mintahit, figyelmes kiszokálás, még a
legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

MEGFELELTŐ ÉS DOKLA-
TOS GYÓGYEREDMÉNYEK

APTAMÁSI
LITHIUM-GYÓGYVÍZ

zel gyomor, vesse-hólyag és
bélbántalmaknál vala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon.

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Védőgy: „Horgony”

**A Liniment Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónek bizonyult háziasszer, mely már sok
év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult
hővérnyomól, csúszól és meghűtőcsúszól, bedörz-
sölésréppen használva.

Figyelemreztetés. Súlyos érzékenységek miatt
bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üve-
get legadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2—
és ágyazólván minden gyógyszerboltban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany országház”
Prágában, Elisabethstrasse 5. sz.
Mindennapi szétküldés.

221

Megérkeztek

a legjobb és legszebb

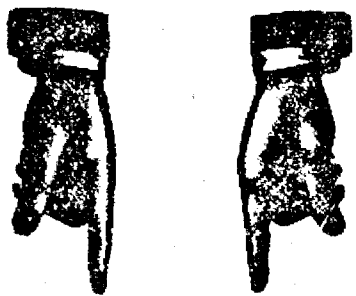
melyek kevés jéggel

Jégszekrények

kitűnően hűtenek.

Szabó Albert

6 Felsője József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és
konyahaberendezési cikkek raktára Arad. — Telefon szám 239. 1993

Megnyílt

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedő

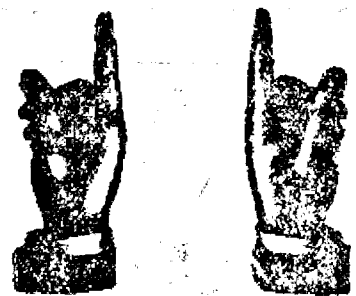
Andrássy-téri

főüzlete

Szabó Albert-ház (volt
Singer Sándor helyiség.)

Fiók-üzlet

Weitzer János-utca

661

Nagy választék
Lemez és vas zománczott
Főzőedények,
Háztartási cikkek,
Konyha felszerelések,
Szőlőművelési eszközök,
Mindennemű szerszámok,
Gép és ipari cikkek,
acél, nikkell és sárgaréz áruk
és mindennemű

Vas árukban

Kérjük szíves megbízásait, melyek
**gondos kiszolgálásá-
ról és jutányos számi-
tásáról** biztosítjuk.

Kitünő tisztelettel

145

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Üzleti berendezésünk és
állványok f. évi július hó elején
mérésélt áron eladók.

Naponta többször frissen pörkölt kávé

fűszer és illatszer KÁROS
SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

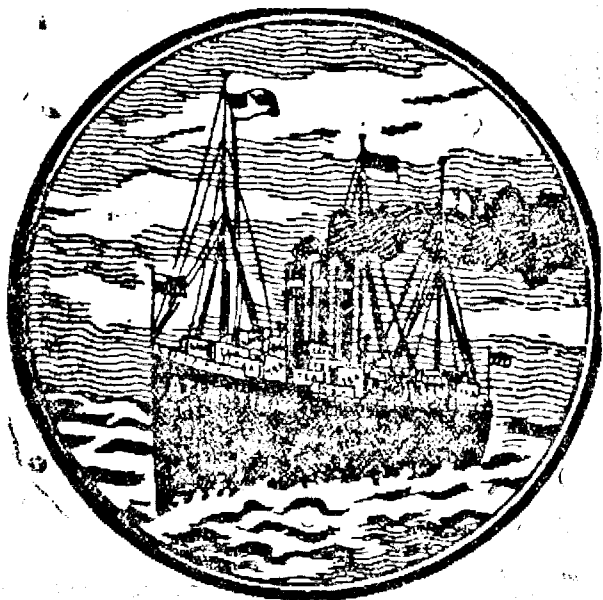
Atlantika

kávé és tea behozatalnál

kapható.

421

Villanyüzemű kávépörkölőnk mű-
ködésben látható a kirakatban.

Arad, Andrássy-tér 20. Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

Uj. Uj! Uj.

Ujítás.

Van szerenésém a m. t. közönség szíves
tudomására adni, hogy

80.000 kötetes kölcsönkönyvtáram

kiegészítéséül a mai napon

ujdonsági osztályt

létesítettem. Ez új osztályt olyképen fo-
gom vezetni, hogy az eddigi szokástól el-
térően, mely szerint kölcsönkönyvtáramba
ujdonságokat csak 5—10 példányban so-
roztam be, ez újítás létesítésével a
mai naptól kezdve **minden ujdonsá-
got 15—20 példányban** fo-
gom ez új osztály révén az olvasó kö-
zönség rendelkezésére bocsátani. **Cé-
lom, hogy ezáltal a legmesszebb
menő igényeknek is eleget
tehessek és megszüntessem
azt a panaszt, mely szerint
egyes ujdonságokra az ol-
vasó közönségnek néha túl
sokáig kellett várakoznia.**

Ez új osztály létesítésével lehetővé teitem
azt, hogy azok olvasási igényei is teljes mér-
tékben fognak kielégítést nyerni, kik — saját
könyvtáruk lévén — csupán ujdonságok ol-
vasására szorítkoznak.

Egy további lényeges kedvezményes
eljárást pedig ezzel kapcsolatban egyide-
jűleg azzal honosítottam meg, hogy az
egy-két hónap múlva forgalomból kikerülő uj-
donságokat, amelyeket ugyanis bekötetlen ál-
lapotban adok olvasásra, megvételre mélyen
leszállított áron bocsátom a m. t. közön-
ség rendelkezésére. Így bárkinek módjáb-
an állandó könyvtárát a legjobb és legjele-
sebb, jó állapotú művekkel olcsón szaporítani.

Ugyanezen újítást

2016

zenemű-kölcsönző intézetemre
is kiterjesztettem.

Ez új vállalatához a m. t. közönség
szíves pártfogását kéri, — kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedő

ARADON, Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz-palota.)

Telefon szám 383.

Hatóságilag engedélyezett kiárúsítás.

Van szerencsém úgy a városi, mint a megyei közönségnek szíves tudomására hozni, hogy lámpa-, üveg- és porcellán-üzletemben

kiárúsítást rendezek.

Kerem ez alkalmat megragadni, s szükségletüket most nálam beszerezni.
Legszolidabb kiszolgálás!

Szíves pártfogást kér

1860

Özv. Sütő Józsefné

(Urbán E)

Városi és megyei telefon 478. szám.

Megnyilt az új**„verseny áruház”****Asztalos Sándor-u. 10. alatt**

hol csődtömegekből vett áruk u. m.

fiu és női kalapok

napernyők, gallérok, kézelők, harisnyák, blouzselymek, fiu-, leányruhák, kötények állandóan legolcsóbb áron kaphatók. Keressük azért okvetlen fel a versenyzáart — Szíves pártfogásért esedezik

WESSEL T.**Értesítés.**

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy
Aradon, Weitzer János-utca 15. sz. a.

harisnyakötődét

nyitottam. — Elvállalok harisnyakötést, fejelést jutányos ár mellett, ugyancsak raktáron tartok

kész harisnyát is.

Szíves pártfogást kér

1931

ÖZV. BRAUN IGNÁTNÉ.**Új női- és férfi szabó műterem.****KATONA LÁSZLÓ**

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni újonnan megnyílt

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László,

női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2028

Junius Lén

életbe lép az új börtörvény!

Bornyólvári tartási**könyvek**

üzetek és nyomtatványok jutányos áron kaphatók

Pichler Sándor

papiros, írószerszám és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1.

telefon 308. sz. 2027

Salacz-utca 3.**bor, sörsarnok és étterem****május 16-án****megnyílik.**

Egy jókarban levő jégszekrény azonnal megvételre.

1 ebéd 4 tál étel 30 kr.

Abonnensek felvételre. 1991

Városi és megyei telefon 250. sz.

Költözők figyelmébe!

Éliás Lipót fia butorszallító cég szakavatott emberek alkalmazása és teljes jótállás mellett elvállal mindenféle költöztetéseket helyben és vidékre, nyitott és belül kárpított 6, 8, és 10 méter hosszúságú zárt butorszallító kocsival. 1905

Tisztelettel

ÉLIÁS LIPÓT FIA

butorszallító

Arad, Petőfi-utca 4. sz.

Mócz Péter

uri és nő cipész

Weitzer János utca 19. sz.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy uri és nő cipész üzletet nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat a legdiszesebb kivitelemmel gyorsan és jutányos árak mellett.

Tisztelettel 2001

Mócz Péter

uri és nő cipész.

Partoljuk a hazai ipart!

Megnyílt

a temesvári ernyőgyár fiókja. Új nap és esernyő gyári raktár. Arad, Andrássy-tér 20. szám alatt (Központi szálló mellett)

Üzletemben a legdivatosabb ernyőgyártások gyári áron kaphatók. Elfogadok javításokat és áthúzásokat is saját műhelyemben, legolcsóbb árak mellett. — Ugyancsak ajánlom az uri hölgyközönség szíves figyelmébe a szíves felszerelt francia fűzőkülönlegességeimet, mit állandóan dusan raktáron tartok. Szíves pártfogás kér 1915

Kötő tisztelettel

Merkler Soma.

Amerikai

önműködő ablakredőnyök

lignum santum tekegolyó, bábuk és gummi labdák; ugyancsak nagy választék

szalmakalapokban.

Kizárólagos raktár Pathé gép- és lemezekben, hol táváltózás nincs.

2038

Kaphatók:

Zimmermann Ignác

diszmu, férfi divat és játék-raktárban

Aradon, Szabadság-tér 21. alatt.

Figyelem!

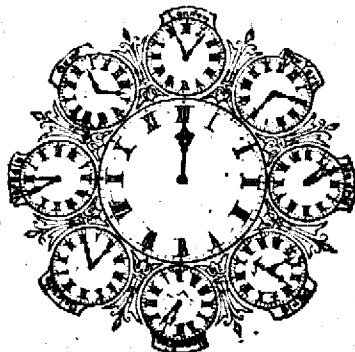
Hol lehet olcsón órákat venni és jól javíttatni? Csakis

VÁRADY JÁNOS órásnál

Arad, Boros Béni-tér 16. sz. a.

(Vanicek-ház.)

2072

ahol egyszersmind zálogcédulákat tört arany- és ezüst árut legmagasabb ár mellett veszek és átcserelek.

Kuhl Mihály**ruha-műfestő és vegytisztító intézete.**

Intézet: Aulich Lajos-utca 13. szám.

ARAD.

Ület: Deák Ferenc-utca 39. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

RUHA-MŰFESTŐ ÉS VEGYTISZTÍTÓ-INTÉZETET NYITOTTAM,

amelyben elvállalok minden e szakmába tartozó festést és tisztítást. Női, uri és egyenruhákat, valamint selyem, bársony, póló, szövet, batizt, csipkék, tűl, crepe, koftyúk, szőrmék, muffok, boák, bál-belapók, szőnyegek, futók, asztal és ágylapok, tunisz és csikofüggyőnyök, napernyők, arany, ezüst és gyöngyhímzések stb. bármely díszlettel minden bontás nélkül festetnek és tisztíttatnak. Jutányos árak. Pontos kiszolgálás. Postai megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen teljesíttetnek. — A n. é. közönség szíves jóindulatába és kegyes pártfogásába ajánlom vállalatomat, kerem nagybecsű bizalmával megtisztelni. 1761

Kramarovich József

Saját készítményű bőröndök mindenféle kivitelben, úgy kicsinyben és nagyban eladás. Női kiegészítők a legfinomabbtól a legolcsóbbig, továbbá pénz, dohány, belsőtárcák, iskolatáskák, dúsz választékban. Javításokat jutányos áron eszközölöm.

bőrönd- és bőrdiszmuáru üzlet
ARAD, SZABADSÁG TÉR 3. SZ.

APRO HIRDETESEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemeűket ki váltok és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Fényképészeti cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképészeti lencsék bármely mennyiségben, s az összes fényképészeti kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papírkereskedése és könyvnyomdája. Fényképészeti cikkek gyári rak-tára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánságra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Bérmaajándékul

r. kath. Imakönyvek, Hock János, Albay J. Tárkányi és egyéb jeles szerzőktől. Felnőttek és az ifjuság számára kaphatók: Ingusz I. és Flia könyvkereskedésében. Főúti Andrassy-tér 16., fióküzlet Weitzer János-utca. 178

Ébédkosztira

olcsó árért többen felvételnél. Ugyanott egy gyors dolgozó kötő-gép féláron eladó. Cím a kiadó-ban. 1982

Gazdasági gépész

stabil gép vizsgával, ki benzin-motort is kezelt alkalmazást nyer gazdaságomban. Bizonyítványok jelentkezésnél beküldendők. Vajda Zsigmond Magyar-Bánhegyes. 2015

Különböző ruganyos

legújabb kocsik gyártási áron eladók Boros Béni-tér 3. sz. alatt. 1876

Egy még jó karban levő

bőr fedeles hintó jutányos áron eladó. Megtekinthető Boczkó-u. 8. Kohn Lajos kovácsmesternél. 1976

Új zsebkiadású albumok!

Operet-album, Fráter műsor-dalai, Cabaret-dalok, Táncdarabok, Kuruc-dalok új zsebalaku kiadása melyek a Fráter-féle nótáskönyv mintájára csupa elsőrendű zeneszámokból vannak összeállítva, kitűnő letétben, 2 koronájával kaphatók Kerpel Izso könyvkereskedésében, Aradon. Vidékre 2 kor. beküldése ellenében bérmentve. 262

Új lethehelyiség

Neuman-palota Széchenyi-utcai szárnyában azonnal olcsón kiadó. Közélebbit Bruckner Lipót butor-üzletében Neuman-palota Matzky cukrászda mellett. 1891

Szakember

bevezetett műparhoz társat keres 8—10 ezer koronával, Délmagyar-országon egyedüli iparág, mely 25—30%-ot hoz. Cím a kiadóban. 2102

Szántay házbán

Batthányi-utca 27. első emeletén hat, valamennyi utcai szobából álló sarok lakás hall előszoba, fürdő, négy balkonnal, benoid villanyvilágítással november 1 től kiadó. Tudakozódni ugyanott. 2070

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45 sz. 2104

Boczkó-utca 10. számú

emeletes ház, jó jövedelmezéssel, amortizációs kölcsönrel terhelve, előnyös feltételekkel azonnal eladó. 1990

Elegánsan butorozott szoba

József főherceg-ut 18. alatt azonnal kiadó 2043

Pénztárnoki állás

lemondás folytán azonnal betöl-tendő. Irásbéli ajánlatok fizetési igényekkel és nyújtható óvadék megjelöléssel, folyó hó 22 éig bezárólag benyújtandók „Pénztár-nok” jelige alatt a lap kiadóhiva-talához. Okmányok semmiesetre sem csatolandók a folyamodvány-hoz. 2069

Reiner Gyuláné

női ruha divatterme Weitzer János-utca 17., udvarban balra. 2080

Zársalkodónő

fiatal, intelligens, kerestetik idős urnőhöz. Bővebbet Brunnernál, Szabadság-tér. 2094

4—5 szobából

és mellékhelyiségekből álló lakást keresek augusztus 1-re. Cím a kiadóhivatalban. 2105

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Új jégsekreányeket

jéghasználattal együtt, havi bérletre adok. Husserl Manó, jégsekreánygyáros Arad, Szt.-Pál-utca 11. Telefon 348. 1524

Választó-utca 60. sz. alatt

(Maros felől jobb kézre) egy üres telek 1000 □ területtel olcsón eladó, Bővebbet Lahner György-u. 8. sz. 1767

Három szobás

lakást keresek június 15-ére vagy 1-ére, lehetőleg fürdőszobával, a belváros közelében. Ajánlatokat a lap kiadóhivatalába kérek. 1934

Veszek és eladok

női és férfi ruhákat, Rosenfeld Francziska zsidóbar, Halter 13. sz. 1879

Régóta fennálló

sarok korcsmaüzlet nyári helyiség tekepálya, villanyvilágítással más vállalat miatt azonnal átadó Cím a kiadóhivatalban. 2007

Szabadság-tér 10.

második emelet, két világos szoba garzon lakás, esetleg irodahelyi-ségnek kiadó. Bővebbet ugyanott. 2066

Egy vendéglő helyiség

jogokkal együtt, betegség miatt kiadó. Bercsényi Miklós-utca 32. 1551

Egy csinos

2 sz. Wertheim kassza olcsón eladó Sternél Boros Béni-tér 22 sz. az emeleten. 2107

Fiatall rövidáru segédek

főlvétetnek Kell Manó üzletében Aradon. 2106

Keztyű

—újdonságok

mindenféle

bőr, selyem és cérna kivitelben

legnagyobb választékban

legjutányosabb árak mellett

kaphatók.

Albrecht Agoston,

keztyűsnél 2079

Salacz-utca 1. szám.

SIRKÖVEKET

üzletfeloszlás miatt

Julius I-ig

saját beszerzési áron elad

Stark Vilmos

cég Arad, 2092

József főherceg-ut 12.

(Fodor és Reisinger házbán.)

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek

reszére 2095

tennis cipők

11 árólágosan

Weinberger János cipő áruházában kaphatók.

Családi uri ház,

új, adómentes, kényelmes beosztással, termő szőlővel, nagy gyümölcsös és virágoskerttel

eladó.

Bővebbet tulajdonosnál, Arad. Demeter-utca 92.

2061

5205—1909. kh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város rendőrkapitány-ága által hatóságilag közhírré tételük a magy. kir. belügy-ministerium 19456—881. sz. intézkedéssel jóváhagyott gabonavásári szabályrendelet 3. §-a alapján, hogy azon gabona kereskedők, kik a gabona mérlegelését saját mérlegeiken szándékoznak eszközölni, az csak azon esetben engedtetik meg, ha az utolsó évben hitelesített, törvényes súlyokkal ellátott tízedes mérleggel bírnak; a mely tízedes mérlegen a kengyelek, a hitelesítési bélyeg megsértése nélkül az élekről levehetők, esetleg elmozdíthatók ne legyenek.

Ennélfogva felhívom az érdekelteket, hogy mérlegeiket f. évi május hó végéig annál inkább is hitelesítsék, mert ellenkező esetben a fentebb hivatkozott § értelmében az 1879. évi XL. t.-cz. 136. §-a alapján büntetetté fog-nak.

Arad, 1909. évi április hó 18. án.

Sarlot,
főkapitány.

10—1909. mg.

Hirdetmény.

Azon határidőül, mely alatt a 296—1894. pm. sz. rendelet 6 pontjának megfelelőleg a városi legelőkre beiratott szarvasmarhák és lovak után esedékes legeltetési és pászlordijak befizetendők, f. évi április 26., 27., 28., 29. és 30. napjait kitűzzük.

Arad, 1909. április 22.

A városi tanács.

hölgyközönség

szíves figyelmébe ajánlom,
hogy a még raktáramon levő

női kalapmodelleket

tekintettel a saison előre-
haladottságára, a beszer-
zési áron alul árusítom el.

Salzer Nelli

Arad, Szent István-utca sarkán.

(Hoffmann ház.)

1114

Feltűnő olcsó árak!

Angol sephirek, Delének, női és
férfi szövetek, vásznak, chiffo-
nok, kanavász, asztalneműek

MAUTNER R.

olcsó áruházában
HUNYADI-UTCA I. SZ.

Üzleti órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7 óráig.

Van szerencsém szíves tudomására hozni nagyrabecsült
vívóimnek és a hölgyközönségnek, miszerint a közelgő

Nyári Szezonra

megérkeztek

a legújabb párisi, bécsi és budapesti

DIVATKALAPOK.

Amidőn nagybecsű pártfogásukat kérem és azok szíves
megtekintésére meghívom.

Tisztelettel

2093

Lázár Cz. Tamás Gezané

női kalap divatterme Arad, Andrassy-tér 13. szám.

Nyilatkozat.

Az Országos Gyermekvédő Liga ezennel kötelezőleg kijelenti,
hogy a most folyamatban lévő országos tárgy-tombola sorsjátéká-
nak minden sorsjegye egy valódi arany- vagy ezüst-tárgyat nyer.
400.000 sorsjegy, 400.000 nyeremény.

A főnyeremények 200.000, 4000, 3000, 2000, 1500 stb. ér-
tékű arany- vagy ezüstitárgyak, aki tehát **1** korona **50** fillérért
egy sorsjegyet vesz, feltétlenül nyer egy arany- vagy ezüst-tárgyat.

— A nyereménytárgyaknak egyrésze Keppich Zsig-
mond papirkereskedő kirakatában megtekinthetők.

Országos Gyermekvédő Liga.

Sorsjegyiroda: Budapest, VI., Ferencziek-tere 4.

Ezen sorsjegyek Arad és vidéke több üzleteiben és **Keppich Zsigmond** főelárusítónál, Aradon, kaphatók.

FISCHER SIMON Nagyáruháza

olcsó tavaszi árjegyzéke.

Arad, Szabadság-tér 12. szám.

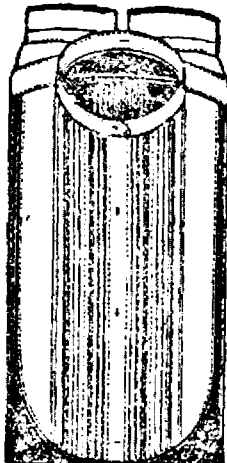
Divatos kemény kalap frt. 2-25 frt. 3. Divatos puha strapa kalap frt. 1-50, frt. 1-75. Finom színes és fekete kalap frt. 1-90, frt. 2-50. Sportkalap, vizmentes frt. 1-80, frt. 2-25. Legújabb fiúkalapok minden színben s formában frt. —. 90, 1-25, 1-50. Elegáns nyulszőrkalapok színes és fekete újdons. frt. 2-50, 3-—

Figyelem!

Ertesítés!

Ertesítem a t. vevőközönseget, hogy a cégemnek sikerült készpénzért nagyobb partivék, felek férfi fehérnemű, férfi és női esőernyők, esebkendők, és nagy mennyiségű férfi és női harisnyákat beszerezni, miáltal a t. közönseget mest a cégemnél a szükségletét rendkívül olcsó árban beszerezheti.

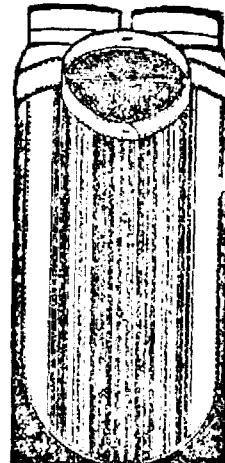
Vidéki megrendelések pontosan lesznek eszközölve.

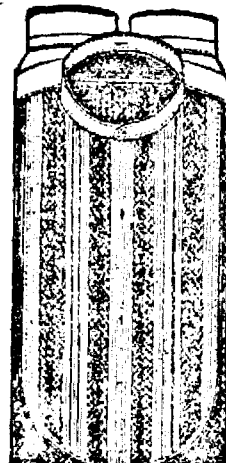
Férfi ing színes mellű frt. 1-35.

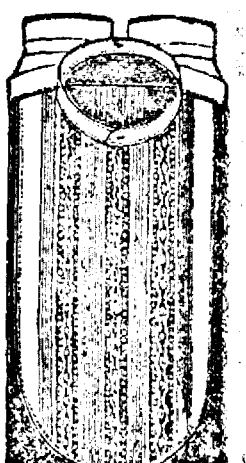
Puha fehér férfi ing madapolan reklám ár frt. 1-45.

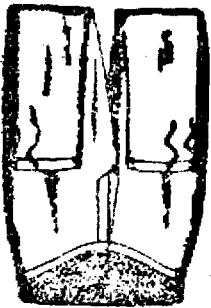
Férfi chifon ing kemény mellű frt. 1-25, frt. 1-45.

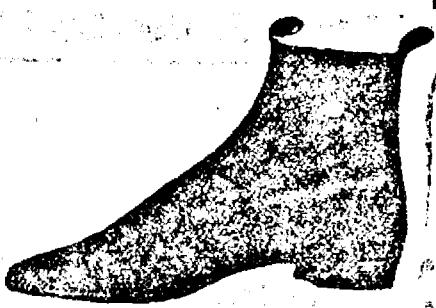
Finom angol Seph hier férfiing újdonság, rekl ár f. 1-75

Francia batizsing cégemnek különlegessége frt. 1-95.

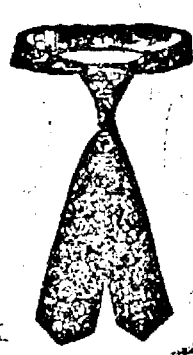
Francia Kepper al-
szőndrag himnő-
rekl ár 98 kr. 1-25

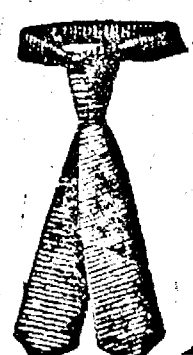
Finom helybeli készítményű férfi-
cipő Box vagy Chewreaux frt. 5-90
és frt. 6-50.

Fin selyemnyakkendők
reklám ár 5 kr.

Selyem nyakkendők
újdons. 35 kr., 39 kr.

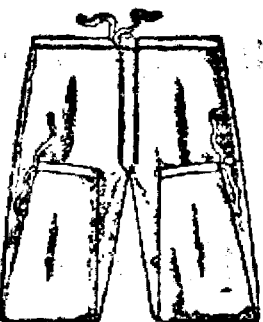
Finom selyem magantó
nyakkendő 39, 45 és 50 kr.

Újdonságok tiszta selyem
nyakkendők selyem bő-
léssel 50 kr.

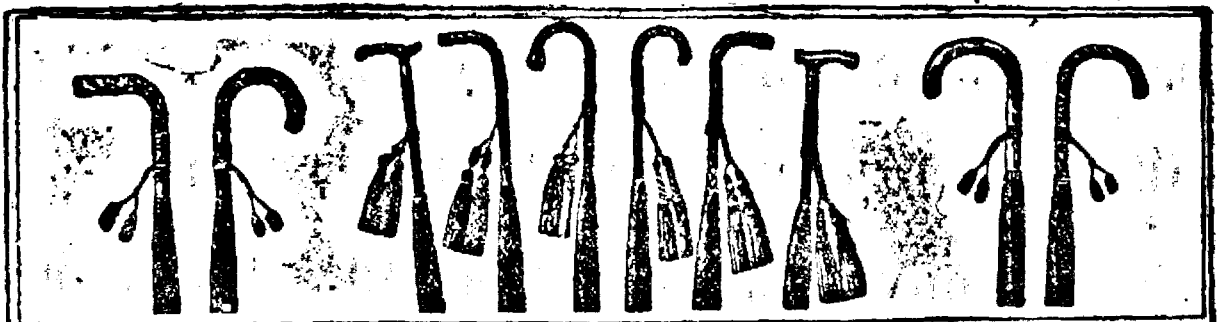
Különlegességek egész ne-
hez Broknt selyem nyak-
kendőkben, 75 kr.

Labravető bőreres va-
szonból reklám ár 85
és 95 kr.

Finom helybeli készítményű férfi
Box fűzős cipő frt. 5-95. Chewro
bőrből 6-75 és frt. 7-75.

Kínáló strapa er-
nyő reklám ár frt. 1-25
és frt. 1-35.

Kínáló női és férfi strapa er-
nyő frt. 1-39.
Finom selyem férfi és női ernyő csak cé-
gemnél kapható! Frt. 1-75.

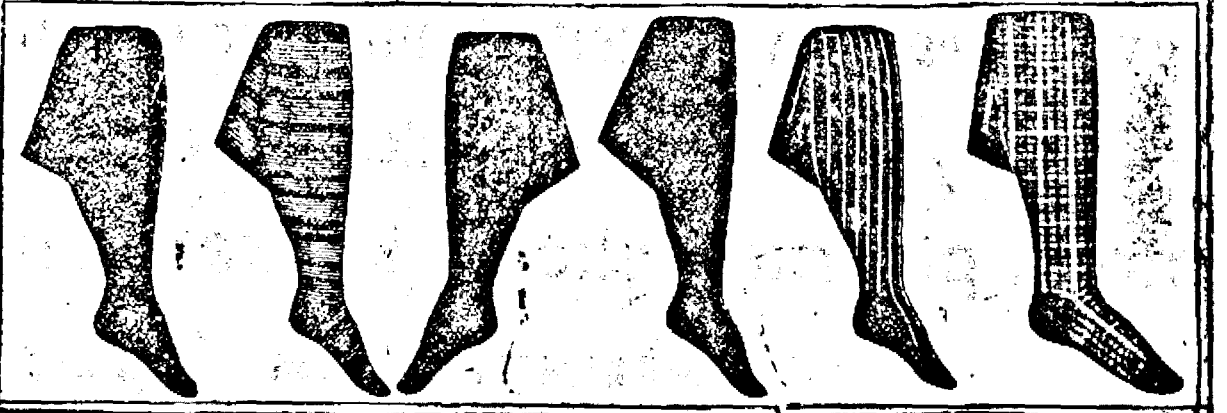
Újdonság! Boternyő
frt. 1-95, Boternyő bő-
rökkel frt. 2-45.

Finom madapolan női ingek és
nadrágok nagy választékban 95
kr., frt. 1-25, frt. 1-75.

Női hálókabát nagy vá-
lasztékban
frt. 1-50, 1-75 1-90.

Figyelem! Női és férfi harisnyákban rendkívül nagy Partivétel folytán valóban
bámulatos olcsó árak! Ne mulassza el senki ezen jó alkalmat kihasználni!